

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 18-19 maja 2018 na kierunku pedagogika
prowadzonym
na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
3. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	9
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	9
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	14
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	23
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia.....	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	42
Dobre praktyki -----	42
Zalecenia -----	42
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	44
Dobre praktyki -----.....	45
Zalecenia-----	45
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	45
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	45
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	49
Dobre praktyki	49
Zalecenia.....	49
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	49
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

przewodnicząca: prof. dr hab. Bożena Muchacka, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Amadeusz Krause- ekspert PKA
2. dr hab. Beata Jachimczak- ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak- ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Norbert Napieraj - ekspert PKA ds. pracodawców
4. Mateusz Gawroński – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *pedagogika* prowadzonym na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na w/w kierunku.

Ostatnią ocenę programową na kierunku *pedagogika* Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła w 2011 roku, w wyniku której Prezydium PKA wydało *pozytywną* ocenę jakości kształcenia, wyrażoną w Uchwale PKA Nr 965/2011 z dnia 24 listopada 2011 r., której okres obowiązywania wyznaczono do roku ak. 2017/2018.

W powyższej Uchwale Prezydium PKA stwierdziło, że Uczelnia spełnia wymagania kadrowe, programowe i organizacyjne do prowadzenia studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na kierunku *pedagogika*, a poziom prowadzonych studiów odpowiada podstawowym kryteriom jakościowym.

W/w uchwała nie zawiera uwag i zaleceń, jednakże z raportu z wizytacji wynika, iż ZO zidentyfikował uchybienia oraz sformułował zalecenia, które odnosiły się do: relacji studentów z nauczycielami akademickimi; procesu ankietowania studentów, w tym upowszechniania wyników z przeprowadzonych badań; infrastruktury i jej niedostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także uzupełnienia zasobów bibliotecznych. W oparciu o wyniki bieżącej oceny ZO jednogłośnie stwierdził, że wizytowana Uczelnia właściwie dostosowała się do uprzednio wskazanych zaleceń oraz podjęła skuteczne działania umożliwiające usunięcie zidentyfikowanych nieprawidłowości. Szczegóły zamieszczono w części 8 raportu.

Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia

wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z Samorządem Studenckim, Kołami Naukowymi, nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno- gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Przeprowadzono także hospitacje zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

1. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	pedagogika
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia I i II stopnia: stacjonarne, niestacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać	Studia I stopnia: obszar: nauk społecznych (58,24%); obszar nauk humanistycznych (41,76%) Studia II stopnia: obszar nauk społecznych (63,56%); obszar nauk humanistycznych (36,44%)

procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina <i>nauk społecznych</i> ; dyscyplina naukowa: <i>pedagogika</i> dziedzina <i>nauk humanistycznych</i> ; dyscypliny naukowe: <i>literaturoznawstwo, językoznawstwo, filozofia</i>
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia: 6 semestrów; ECTS: 180 Studia II stopnia: 4 semestry; ECTS: 120
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: Pedagogika opiekuńcza i resocjalizacyjna Studia II stopnia: Pedagogika opiekuńcza i resocjalizacyjna; Pedagogika szkolna
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia: 18 Studia II stopnia: 19

	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	Studia I stopnia: 130 Studia II stopnia: 58	Studia I stopnia: 8 Studia II stopnia: 19
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia: 2277 Studia II stopnia: 1609	Studia I stopnia: 2116 Studia II stopnia: 1473

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Wyróżniająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

3. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

W Uniwersytecie Szczecińskim obowiązuje strategia rozwoju uczelni na lata 2012-2020, którą Senat Uczelni przyjął 24 listopada 2011 roku (Uchwała nr 88/2011 Senatu US w sprawie zatwierdzenia Strategii rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego), w którą wpisuje się prawidłowo koncepcja kształcenia ocenianego kierunku pedagogika I i II stopnia profil ogólnoakademicki, realizowanego na Wydziale Humanistycznym. Misją nadrzędną Uniwersytetu Szczecińskiego (US) a zarazem Wydziału Humanistycznego jest prowadzenie niezależnej i stojącej na wysokim poziomie działalności badawczej oraz dydaktycznej przy uwzględnieniu ścisłych powiązań między tymi obszarami. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika (profil ogólnoakademicki) ukierunkowana jest na przygotowanie absolwentów do pełnienia ważnych ról w życiu intelektualnym, politycznym i gospodarczym, przede wszystkim w kontekście środowiska lokalnego, ale także europejskiego i światowego (chodzi o osoby rozumiejące otaczający świat, świadome własnych zdolności i talentów, posiadające umiejętności współdziałania dla dobra powszechnego oraz odpowiedzialne za losy ojczyzny i świata). Cel ten realizowany jest poprzez: wprowadzenie systemu oceny jakości kształcenia, dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku, rozwijanie oferty studiów I i II stopnia, studiów doktoranckich, podyplomowych oraz innych form kształcenia ustawicznego, umiędzynarodowienie kształcenia i rozszerzanie oferty dla cudzoziemców, wspieranie rozwoju infrastruktury dydaktycznej. Systematyczna współpraca z otoczeniem zewnętrznym zaowocowała uruchomieniem na pedagogice profil ogólnoakademicki następujących specjalności: pedagogika opiekuńcza i resocjalizacyjna (I i II stopień), pedagogika szkolna (II stopień), pedagogika małego dziecka (II stopień), pedagogika społeczna (II stopień). Kształcenie na tym kierunku powiązane jest ściśle z rozwojem badań naukowych w obszarach, do których Uczelnia przypisała kierunek (obszar nauk społecznych, obszar nauk humanistycznych) ale także ze współpracą z interesariuszami zewnętrznymi. W sylabusach przedmiotów realizowanych na ocenianym kierunku bardzo wyraźnie można dostrzec uwzględnienie postępu i najnowszych wyników badań w dziedzinach nauki oraz dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, czyli z obszaru pedagogiki, ale także z obszaru literaturoznawstwa, językoznawstwa i filozofii. Z rozmów przeprowadzonych przez ZO z pracownikami i Władzami Wydziału wynika iż prowadzą oni badania naukowe, których tematyka ściśle związana jest z rozwojem pedagogiki, jej subdyscyplin. Pracownicy systematycznie prowadzą również wieloletnie badania naukowe, których tematyka związana jest nie tylko z analizowaniem i przewidywaniem potrzeb społecznych, ale stanowią one również próbę rekonstrukcji myśli pedagogicznej ukierunkowanej na realizację programów

edukacyjnych oraz prognozowanie kierunków kształcenia ze względu na potrzeby i możliwości rynku pracy. Czego przykładem może być projekt dotyczący konstruowania wiedzy w procesach kształcenia – analiza teoretyczna obejmująca: paradygmaty dydaktyki akademickiej w kształceniu pedagogów i nauczycieli oraz zmiany w kształceniu pedagogicznym z perspektywy kierunków oraz możliwych rezultatów. Problematyka prowadzonych badań obejmuje aktualne zagadnienia współczesnej pedagogiki. Ich egzemplifikacją są realizowane granty naukowe, między innymi: grant European Research Council nt.: „Stimulators and Inhibitors of Culture of Trust in Educational Interactions Assisted by Modern Information and Communication Technology”; liczne granty finansowanego przez MNiSW: Urban Pedagogy Cultural Literacy”, „Global citizenship – development of the critical consciousness of solidarity through the use of ICT”, “Third generation of Human Rights”. Prowadzone badania uwzględniają aktualne oraz oryginalne podejścia metodologiczne. Podejmowane są nowe inicjatywy dynamizujące rozwój kompetencji metodologicznych np. wydawanie nowego naukowego czasopisma online "Jakościowe Badania Pedagogiczne" (od 2016 roku – wydawca WHUS). Rozwijana jest również współpraca w ramach Transdyscyplinarnej Sieci Badaczy Jakościowych.

Wydział i jego pracownicy współpracują z wieloma instytucjami pedagogicznymi i oświatowymi w Szczecinie i w całej Polsce. Należy także wskazać, iż koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika – profil ogólnoakademicki odpowiada polityce zapewnienia jakości. Polityka jakości Wydziału Humanistycznego została określona jako Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia WH US, przyjęty jako Załącznik do Uchwały nr 95/2013/2014 Rady WH US z dnia 13 marca 2014 r. Obejmuje on okresowe oceny i doskonalenie programów kształcenia, ocenę realizacji procesu kształcenia, analizę warunków i trybu rekrutacji na studia, monitorowanie karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia, zbieranie i wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia, procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia, analizę zakładanych i uzyskanych efektów z realizacji praktyk.

W zakresie kształcenia najważniejszym zadaniem Wydziału Humanistycznego na pedagogice profil ogólnoakademicki jest kształcenie przyszłych pedagogów w sposób profesjonalny i odpowiedzialny do wykonywania zawodu oraz dalszej ścieżki naukowej. W tym celu kształtowane są umiejętności rozpoznawania własnych możliwości i ograniczeń, umiejętność planowania ścieżki rozwoju osobistego i zawodowego a także zdolności samokształcenia, prowadzenia badań naukowych. Absolwent studiów pedagogicznych na US zna i rozumie dorobek pedagogiki i jej subdyscyplin, co pozwala mu rozumieć procesy kształcenia, wychowania i opieki, a także kształtować własny rozwój zawodowy. Wiedza i kompetencje absolwenta pedagogiki US są zorientowane na wybraną specjalność pedagogiczną. Absolwent specjalności pedagogika opiekuńcza i resocjalizacyjna jest przygotowany do samodzielnego diagnozowania potrzeb i sytuacji podopiecznych oraz problemów i kwestii opiekuńczo-wychowawczych, jak też opracowywania i wdrażania programów wspomagania wychowawczego, profilaktyki społecznej i resocjalizacji. Absolwent specjalności pedagogika szkolna posiada wiedzę i umiejętności stanowiące podstawę dla oryginalności w rozwijaniu i wprowadzaniu w życie idei wychowawczych w szkole i w środowisku oraz badanie ich skuteczności. Absolwent specjalności pedagogika małego dziecka jest przygotowany do pracy opiekuńczej i wychowawczej z małym dzieckiem, posiada kompetencje umożliwiające

wspomaganie rodziny i placówek w należyтым wspieraniu rozwoju dziecka w wieku żłobkowym, przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Absolwent specjalności pedagogika społeczna posiada umiejętności identyfikowania, nazywania i opisywania problemów społecznych, które może wykorzystywać do prowadzenia działalności praktycznej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych; jest przygotowany do opracowania szczegółowych diagnoz społecznych i realizacji projektów animacyjnych w środowisku oraz do działań z zakresu profilaktyki społecznej oraz posiada kompetencje do podejmowania działań zapobiegawczych oraz aktywizujących na rzecz środowiska lokalnego.

W koncepcji kształcenia na Wydziale Humanistycznym US uwzględnia się aktualny stan wiedzy z zakresu pedagogiki. Analizowana koncepcja na ocenianym kierunku uwzględnia i nawiązuje do krajowych doświadczeń w zakresie kształcenia na kierunku pedagogika, pośrednio także do wzorców międzynarodowych. Powyższe wynika m.in. z faktu mobilności konferencyjnej i seminaryjnej pracowników Wydziału, którzy własne doświadczenia i wiedzę z tego wynikającą wykorzystują na zajęciach ze studentami, modyfikując treści kształcenia widoczne w sylabusach.

Równolegle z prowadzeniem badań naukowych pracownicy Wydziału pozostają w stałym kontakcie z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, socjoterapeutycznymi, resocjalizacyjnymi i oświatowymi w celu poszukiwania nowych rozwiązań odpowiadających na zapotrzebowanie rynku pracy. Kierunek zmian zakłada między innymi przygotowanie kadry pedagogicznej, która odpowiadałaby na zmiany wynikające z ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016. Analiza programu kształcenia, sylwetki absolwenta oraz suplementu określającego posiadane kwalifikacje oraz uprawnienia zawodowe dla prowadzonych specjalności pozwala uznać, że poprawnie wskazane są stanowiska pracy. Należy wskazać, że w ramach profilu ogólnoakademickiego prowadzone są specjalności bez przygotowania nauczycielskiego. Stąd w tych programach nie uwzględnia się standardów kształcenia nauczycieli a tylko przepisy mówiące o przygotowaniu pedagogicznym.

1.2.

Problematyka i kierunki prowadzonych badań w jednostce są ściśle powiązane z dyscyplinami, do których odnoszą się efekty kształcenia. Efekty kształcenia na kierunku pedagogika odnoszą się do dziedzin nauki z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Prowadzone w jednostce badania podejmują problematykę zarówno pedagogiki i jej subdyscyplin, nauk społecznych: psychologii, socjologii (nauki społeczne), jak i filozofii. Badania naukowe nauczycieli prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku prowadzone są w Katedrach Instytutu. Przykłady tematów prowadzonych badań: Katedra Pedagogiki ogólnej - Epistemologiczne i metodologiczne aspekty pedagogiki krytycznej / Poszukiwanie warunków emancypacji i desocjalizacji młodzieży i młodych dorosłych, poznawanie potencjału emancypacyjnego edukacji; Katedra Dydaktyki Ogólnej - Radykalny konstruktoryzm rozpatrywany w kontekście teorii kształcenia – epistemologiczne podstawy teorii kształcenia; koncepcją wiedzy „potrzebnej” pedagogice; relatywizmem aletycznym; filozoficzną Szkołą Lwowsko-Warszawską; Katedra Teorii Wychowania. Pedagogika szkoły wyższej; Katedra Pedagogiki Specjalnej - Dekonstrukcja integracji. Poszukiwania badawcze skupiają się na analizie krytycznej takich obszarów jak: koncepcje społecznego uczestnictwa osób z

niepełnosprawnością intelektualną; oblicza integracji, krytyka i dekonstrukcja integracji; Katedra Wczesnej Edukacji - Literatura i kultura dziecięca jako działanie pedagogiczne.

Badania prowadzone w jednostce należy uznać za kompleksowe i różnorodne oraz powiązane z zapewnieniem studentom możliwości osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia. W trakcie wizytacji przeanalizowano zakładane efekty kształcenia pod kontem działalności badawczej Jednostki. Wszystkie zakresy zakładanych efektów kształcenia są reprezentowane w badaniach nauczycieli. Poprzez włączanie studentów do badań naukowych oraz prowadzenie badań metodologicznych studenci rozwijają wiedzę, umiejętności i kompetencje badawcze. Uczelnia deklaruje, że istotny wpływ na proces kształcenia ma współpraca naukowa z partnerami w kraju, między innymi z Uniwersytetem i. Adama Mickiewicza w Poznaniu czy Uniwersytetem Gdańskim. Z Uczelniami tymi Jednostka przeprowadzała seminaria metodologiczne doskonalące proces kształcenia.

Jednostka w ramach działalności naukowej otrzymała liczne granty zewnętrzne, w tym międzynarodowe. Przykładem grant European Research Council nt.: „Stimulators and Inhibitors of Culture of Trust in Educational Interactions Assisted by Modern Information and Communication Technology” (SIT) finansowany w ramach programu Horyzont 2020, 7 Framework Programme, Marie Curie Actions, People, International Research Staff Exchange Scheme (2013-2016); Urban Pedagogy Cultural Literacy” (2017); „Global citizenship – development of the critical consciousness of solidarity through the use of ICT” (2016); “Third generation of Human Rights” nr 3528/GG HORYZONT 2020/2016/0 (2013).

Uczelnia określa, iż wpływ prowadzonych badań na proces kształcenia jest bardzo duży, jednak nie dokumentuje przykładów tego wpływu. W rozmowach z Władzami i pracownikami wskazywano, że przełożenie działalności naukowej na proces dydaktyczny jest jednoznaczne z rozwojem naukowym każdego pracownika, a trudność udokumentowania wpływu działalności naukowej na proces dydaktyczny wynika ze specyfiki dyscypliny pedagogika. Powiązania procesu dydaktycznego z działalnością naukową Władze widzą w doborze literatury do przedmiotów, włączenie treści wyników swoich badań do sylabusów prowadzonych zajęć oraz w doborze tematyki seminariów dyplomowych.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim w US zostały opracowane jako wzorcowe efekty kształcenia według rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. (Dz. U. Nr 253, poz. 1521) i zatwierdzone przez Senat US (Uchwała nr 80/2012 Senatu US z dnia 27 września 2012). Efekty określono w odniesieniu do efektów obszarowych dla nauk społecznych i humanistycznych, podzielono zgodnie ze wzorem na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Obowiązujący od 2012 roku zestaw efektów na studiach I stopnia obejmuje 19 efektów z zakresu wiedzy, 14 z umiejętności i 8 z kompetencji społecznych. Natomiast dla studiów II stopnia – wiedza 16 efektów, umiejętności 12 efektów, kompetencje społeczne 8 efektów. W załącznikach do w/w uchwały z 2012 roku poprawnie wskazano na przyporządkowania kierunku do obszarów, dziedzin i dyscyplin. Z tej dokumentacji wynika, że kierunek Pedagogika umiejscowiono w obszarze nauk humanistycznych i nauk społecznych. Przy każdym efekcie kształcenia wskazano na jego odniesienie do obszaru nauk społecznych i nauk humanistycznych. Uczelnia opracował także

efekty specjalnościowe dla poszczególnych specjalności na I i II stopniu kształcenia. Są one istotnym doprecyzowaniem efektów kierunkowych, dookreślając je i identyfikując poszczególne specjalności. Efekty te są jasne i spójne z kierunkowymi efektami. W zbiorze efektów uwzględnione są efekty odnoszące się do praktyk studenckich, znajomości języka obcego. Wysoko oceniam spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunek ten został przyporządkowany. W zapisach dokumentacji Wydziału widoczna jest spójność szczegółowych efektów kształcenia zdefiniowanych dla modułów zajęć tworzących program studiów, w tym dla praktyk zawodowych (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe) z efektami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku. Należy podkreślić również uwzględnienie w zbiorze efektów kształcenia efektów związanych z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami badawczymi oraz kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej, do których został przyporządkowany oceniany kierunek. Poprawnie również została zaproponowana i opisana procedura weryfikacji realnej możliwości osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku, oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów, a także możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów przez studentów. Efekty kształcenia dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej są ze sobą zgodne.

W dokumentacji wydziałowej w zbiorze sylabusów znajdują się również te opracowane dla przedmiotów dotyczących języka obcego. Lektoraty mają na celu nabycie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu języka obcego nowożytnego, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 na studiach I stopnia i B2+ na studiach drugiego stopnia według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, a zwłaszcza: pogłębianie znajomości struktur gramatycznych, poszerzanie słownictwa, wprowadzanie terminologii obcojęzycznej z zakresu dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, nabywanie umiejętności pisania krótkich spójnych tekstów, pogłębianie umiejętności rozumienia ze słuchu złożonych wypowiedzi, doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem tekstów naukowych w ramach studiowanej specjalności, rozwijanie umiejętności wypowiadania się w języku obcym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- ✓ Koncepcja kształcenia kierunku pedagogika profil ogólnoakademicki zgodna jest z misją i strategią rozwoju Uczelni. Odpowiada ona celom określonym w strategii Jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości.
- ✓ Mocną stroną koncepcji kształcenia jest to, że jej kształt i wszelkie modyfikacje wynikają z analizy regularnie prowadzonych badań naukowych oraz ze środowiskowych konsultacji z potencjalnymi pracodawcami z regionu.
- ✓ Mocną stroną jest bieżące reagowanie i gotowość do wprowadzania zmian w specjalnościach odpowiadających zapotrzebowaniu rynku pracy.
- ✓ Przyjęte specjalnościowe efekty kształcenia są spójne z wzorcowymi efektami kierunkowymi.

- ✓ Mocną stroną jest łączenie kształcenia z badaniami prowadzonymi w jednostce w dziedzinie oraz dyscyplinie naukowej, z których kierunek studiów się wywodzi, a także ukierunkowanie efektów kształcenia na zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności badawczych, a także kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, komunikacji naukowej oraz na rynku pracy.

Dobre praktyki

- ✓ Do dobrych praktyk zaliczyć można prowadzenie przez Uczelnię kształcenia pedagogów w ścisłej współpracy z przyszłymi pracodawcami, i jednocześnie włączanie studentów w badania naukowe w obszarze studiowanej specjalności. Dzięki temu studenci mogą w większym wymiarze łączyć teorię z praktyką i obserwować wdrażane postulaty zmian (wyniki badań) w naturalnym środowisku wychowawczym (pedagogicznym) pod opieką zawodowych pedagogów.

Zalecenia -----

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

W Uniwersytecie Szczecińskim na ocenianym kierunku Pedagogika – profil ogólnoakademicki prowadzone są studia I i II stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Studia I stopnia na kierunku pedagogika na Wydziale Humanistycznym trwają trzy lata (6 semestrów) i zakładają uzyskanie minimum 180 punktów ECTS. Studia kończą się egzaminem dyplomowym i uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Studia II stopnia trwają dwa lata (4 semestry) i umożliwiają zdobycie minimum 120 punktów ECTS. Studia kończą się egzaminem dyplomowym i uzyskaniem tytułu zawodowego magistra. Studia niestacjonarne trwają tyle semestrów, ile odpowiadające im studia stacjonarne i zakładają uzyskanie takiej samej minimalnej liczby punktów ECTS dla każdego stopnia.

Dobór treści kształcenia na ocenianym kierunku uzależniony jest od zakładanych efektów kształcenia. Autorami treści programowych poszczególnych przedmiotów są nauczyciele akademicki, którzy realizują badania w obszarze problematyki przedmiotu, reprezentowane w ich dorobku naukowym, a w szczególności publikacyjnym, a także w kolejnych stopniach awansu. Treści kształcenia opisane są w sylabusach do każdego przedmiotu z planu studiów. Są one przypisane do każdej formy zajęć (wykładów, ćwiczeń, seminariów), i w dużej mierze

odnoszą się na pierwszym stopniu do przygotowania do prowadzenia badań naukowych oraz na drugim stopniu do uczestnictwa w prowadzonych badaniach naukowych.

Kształcenie realizowane jest w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi i służy zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych, są to na pierwszym stopniu m.in.: seminarium dyplomowe, wprowadzenie do pedagogiki, metody badań pedagogicznych, teoretyczne podstawy wychowania, historia myśli pedagogicznej, filozofia edukacji, socjologia edukacji, pedagogika społeczna, pedagogika specjalna, biomedyczne podstawy wychowania, dydaktyka, polityka społeczna, gerontologia społeczna oraz na drugim stopniu m.in.: seminarium dyplomowe, metodologia badań społecznych, antropologiczne podstawy edukacji, pedagogika ogólna, pedagogika porównawcza, współczesne nurty i koncepcje wychowania, koncepcje kształcenia całościowego, andragogika. Dobrym przykładem przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych jest realizowanie przedmiotu metody badań pedagogicznych już na studiach pierwszego stopnia. Zastosowane tu metody kształcenia: wykład, dyskusja i analiza tekstów pozwalają zrealizować zakładane efekty kształcenia. Analogicznie na studiach drugiego stopnia, dobrym przykładem na zdobywanie umiejętności prowadzenia badań naukowych jest przedmiot metodologia badań społecznych.

Zdobywanie umiejętności uczenia się języków obcych jest realizowane, na studiach pierwszego stopnia, w ramach lektoratu w wymiarze łącznym 120 godzin z wybranego przez studenta języka obcego oraz na studiach drugiego stopnia – poza lektorem w wymiarze 30 godzin – wykład monograficzny w języku obcym (przedmiot do wyboru w języku obcym), gdzie student wybiera zarówno język wykładowy, jak i tematykę wykładów. Zastosowane w przypadku lektoratu metody kształcenia: konwersacje, symulacja scenek z życia codziennego, słuchanie dialogów, tekstów i wiadomości, oglądanie krótkich filmów (sceny z życia codziennego), czytanie, analiza i tłumaczenie tekstów, ćwiczenia gramatyczne (pisane i interaktywne), a w przypadku wykładu monograficznego: wykład informacyjny z prezentacją multimedialną odnoszą się do zakładanych efektów kształcenia i pozwalają je osiągnąć.

Na obu stopniach i formach studiów prawidłowo wyodrębniono jednostki dydaktyczne w postaci modułów zajęć, występujących w ramach planu studiów. Program kształcenia dla studiów I i II stopnia w roku akademickim 2017/18 został zatwierdzony Uchwałą Rady Wydziału Humanistycznego nr 41/2012/2013 z dnia 26 września 2012 r. z późn. zm. uchwała nr 33/2013/2014 z dnia 26 września 2013 r., nr 135/2013/2014 z dn. 12.06.2014 r., 13/2015/2016 z dn. 22.09.2015 r., 16/2016/2017 z dn. 27.09.2016 r., 72/2016/2017 z dn. 09.02.2017 r., 112/2016/2017 z dn. 11 maja 2017 r. Plan studiów stacjonarnych I stopnia (dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia od roku akademickiego 2017/2018) uwzględnia 4 grupy przedmiotów: ogólnouczelniane (183 godziny dydaktyczne, 13 punktów ECTS), podstawowe (530 godzin dydaktycznych, 52 punkty ECTS), kierunkowe (340 godzin dydaktycznych, 35 punktów ECTS), specjalnościowe: w zakresie pedagogiki opiekuńczej (375 godzin dydaktycznych, 35 punktów ECTS), w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej (375 godzin dydaktycznych, 35 punktów ECTS) oraz obowiązkową praktykę pedagogiczną (150 godzin, 10 punktów ECTS). Analiza dokumentacji dotyczącej liczby godzin dydaktycznych, konsultacji i pracy własnej studenta (WH-Pe-O-I-17/18Z, Tabela do wyliczenia łącznej liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz udokumentowania, że co najmniej 50%

programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów) pozwala jednoznacznie potwierdzić, że większość zajęć prowadzonych w ramach planu studiów wymaga bezpośredniego kontaktu nauczycieli akademickich i studentów. W ramach przedmiotów ukierunkowanych na zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu przygotowania do prowadzenia badań naukowych student musi uzyskać 101 punktów ECTS, co stanowi 56% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach realizowanego planu studiów student ma do wyboru moduł specjalnościowy A, w którym kształcenie w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej poprzedza kształcenie w zakresie pedagogiki opiekuńczej lub moduł specjalnościowy B, w którym kształcenie w zakresie pedagogiki opiekuńczej poprzedza kształcenie w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej. W ramach modułów do wyboru student musi uzyskać 70 punktów ECTS, co stanowi 39% ogólnej liczby punktów ECTS. Dodatkowo student ma możliwość wyboru: seminarium dyplomowego, języka obcego w ramach obowiązkowego lektoratu, rodzaju zajęć w ramach wychowania fizycznego.

Plan studiów niestacjonarnych I stopnia (dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia od roku akademickiego 2017/2018) uwzględnia 4 grupy przedmiotów: ogólnouczelniane (153 godziny, 13 punktów ECTS), podstawowe (255 godzin, 52 punkty ECTS), kierunkowe (215 godzin, 35 punktów ECTS), specjalnościowe: w zakresie pedagogiki opiekuńczej (165 godzin, 35 punktów ECTS), w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej (165 godzin, 35 punktów ECTS) oraz praktykę pedagogiczną (150 godzin, 10 punktów ECTS). Ponad 40% (jak wynika z analizy danych zawartych w dokumencie WH-Pe-O-I-17/18Z) programu kształcenia na studiach niestacjonarnych jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów co stwarza możliwość uzyskania kierunkowych efektów kształcenia w tym samym stopniu co studentom studiów stacjonarnych. W ramach przedmiotów ukierunkowanych na zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu przygotowania do prowadzenia badań naukowych student musi uzyskać 101 punktów ECTS, co stanowi 56% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach realizowanego planu studiów student ma do wyboru moduł specjalnościowy A, w którym kształcenie w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej poprzedza kształcenie w zakresie pedagogiki opiekuńczej lub moduł specjalnościowy B, w którym kształcenie w zakresie pedagogiki opiekuńczej poprzedza kształcenie w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej. W ramach modułów do wyboru student musi uzyskać 70 punktów ECTS, co stanowi 39% ogólnej liczby punktów ECTS. Dodatkowo student ma możliwość wyboru: seminarium dyplomowego, języka obcego w ramach obowiązkowego lektoratu.

Plan studiów stacjonarnych II stopnia (dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia od roku akademickiego 2017/2018) uwzględnia 4 grupy przedmiotów: ogólnouczelniane (30 godzin, 2 punkty ECTS), podstawowe (90 godzin, 10 punktów ECTS), kierunkowe (485 godzin, 63 punktów ECTS), specjalnościowe, w tym do wyboru jedną z czterech specjalności (330 godzin, 45 punkty ECTS). Wydział bardzo szczegółowo wskazał na przypisanie godzin w kontakcie bezpośrednim z nauczycielami akademickimi studentów co zawarte zostało w załączniku WH-Pe-O-II-17/18Z. Wynika z niego, że ponad 50% zajęć, w tym zajęcia dydaktyczne, konsultacje, weryfikacja wiedzy odbywa się w kontakcie bezpośrednim. W ramach przedmiotów ukierunkowanych na zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu prowadzenia badań naukowych student musi uzyskać 73 punkty ECTS,

co stanowi 61% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach realizowanego planu studiów student musi uzyskać 45 punktów ECTS w ramach modułów do wyboru (jedna z czterech specjalności), co stanowi 37% ogólnej liczby punktów ECTS. Dodatkowo student ma możliwość wyboru modułu z przygotowaniem pedagogicznym a także wybiera: seminarium dyplomowe, język obcy, wykład monograficzny (przedmiot do wyboru) w języku obcym. Na studiach niestacjonarnych II stopnia zakłada przedmiotów: ogólnouczelniane (30 godzin, 2 punkty ECTS), podstawowe (60 godzin, 10 punktów ECTS), kierunkowe (375 godzin, 63 punktów ECTS), specjalnościowe: w tym do wyboru 1 z 4 specjalności (170 godzin, 45 punktów ECTS). Ponad 40% programu kształcenia na studiach niestacjonarnych jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. W ramach przedmiotów ukierunkowanych na zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu prowadzenia badań naukowych student musi uzyskać 73 punkty ECTS, co stanowi 61% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach realizowanego planu studiów student musi uzyskać 45 punktów ECTS w ramach modułów do wyboru (jedna z czterech specjalności), co stanowi 37% ogólnej liczby punktów ECTS. Dodatkowo student ma możliwość wyboru seminarium dyplomowego, języka obcego, wykładu monograficznego (przedmiot do wyboru) w języku obcym.

Po analizie programów kształcenia należy wskazać na trafność doboru form zajęć dydaktycznych w postaci wykładów, ćwiczeń i lektoratów. Proporcja liczby godzin przypisanych tym formom nie budzi zastrzeżeń, a nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ECTS, celem osiągnięcia efektów kształcenia dla danego modułu kształtuje się poprawnie. Ze względu na profil kształcenia na studiach pierwszego stopnia 60% zajęć dydaktycznych prowadzonych jest w formie wykładów oraz seminarium, a na studiach drugiego stopnia – około 65%. Prawidłowo oceniam proporcję zajęć prowadzonych metodą podająca do zajęć wymagających aktywności własnej studentów, tym bardziej, że w części sylabusów przedmiotów odnotowano prowadzenie wykładów interaktywnych z dyskusją i zaangażowaniem studentów. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w grupach, których liczebność jest zgodna z Uchwałą nr 72/2016 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 28 kwietnia 2016 r. Ich liczebność pozwala na przez studentów kierunkowych efektów kształcenia.

Organizacja harmonogramu zajęć uwzględnia na studiach stacjonarnych możliwość ich planowania od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:15 do 20:55, natomiast na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się od piątku do niedzieli w trybie co dwa tygodnie od 7 do 8 zjazdów na semestr.

Analiza programów kształcenia oraz zawartości sylabusów pozwala jednoznacznie stwierdzić, że służą one przygotowaniu studentów w zakresie kompetencji badawczych a także zawodowych. Weryfikacja stopnia ich przygotowania, w tych wymiarach, odbywa się podczas realizacji seminariów dyplomowych, udziału studentów w badaniach naukowych oraz praktyk pedagogicznych, które podlegają sprawdzeniu i ocenie zarówno ze strony nauczyciela akademickiego, jak i opiekuna praktyk z ramienia placówki, w której realizowana jest praktyka i część badań naukowych. Treści kształcenia opisane są szczegółowo w sylabusach do każdego przedmiotu z planu studiów. Są one przypisane do każdej formy zajęć (wykładów, ćwiczeń, seminariów), i służą zdobywaniu przez studenta umiejętności badawczych, praktycznych i kompetencji społecznych (szczególnie w grupie przedmiotów specjalnościowych).

Program studiów na Wydziale realizowany jest w ramach zajęć o różnym wymiarze godzinowym, zwykle w cyklach zajęć cotygodniowych lub codwutygodniowych w ramach różnych rodzajów zajęć, które mają służyć osiągnięciu przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Należą do nich: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, zajęcia seminaryjne, warsztaty, lektoraty, zajęcia z wychowania fizycznego i praktyki kierunkowe, które nastawione są na samodzielną pracę studenta oraz konfrontowanie wiedzy i umiejętności podczas realizowanych zajęć. Natomiast sekwencja przedmiotów w poszczególnych semestrach jest właściwa, tworzy spójną całość, tzn. studenci rozpoczynają kształcenie od przedmiotów ogólnych i kierunkowych, stanowiących bazę do konstruowania wiedzy specjalnościowej, którą pozyskują w późniejszych semestrach studiów. Podczas wizytacji nie zauważono problemów z liczebnością grup na poszczególnych zajęciach, co sprzyja osiąganiu przez studentów założonych efektów kształcenia. Harmonogram zajęć dydaktycznych jest zgodny z zasadami higieny procesu nauczania.

Na kierunku pedagogika profil ogólnoakademicki kształcenie prowadzone jest w tradycyjnej formie, nie występuje kształcenie na odległość.

Po analizie sylabusów przedmiotowych należy zauważyć różnorodność i odpowiednie nasycenie w zakresie doboru treści programowych. Są one uaktualniane i zgodne ze stanem wiedzy oraz z najnowszymi wynikami badań prowadzonych w obszarze dyscypliny pedagogika, jak i w obszarach przypisanych do kierunku. Również uwzględniona w sylabusach literatura podstawowa i uzupełniająca nawiązywała poprawnie do realizowanych treści.

Nauczyciele akademicki prowadzący kształcenie na kierunku pedagogika wykorzystują podczas procesu dydaktycznego różnorodne etody kształcenia. Szczególną uwagę zwracają na to aby stosowane metody kształcenia uwzględniały samodzielne uczenie się studentów, umiejętność łączenia wiedzy z różnych dyscyplin naukowych i dawały możliwość jej stosowania w sytuacjach pedagogicznych, a także skutecznie przygotowywały studentów do pracy zawodowej. Wybór metod i materiałów dydaktycznych uzależniony jest od charakteru przedmiotu i znajduje odzwierciedlenie w sylabusie danego przedmiotu.

Dużą część z proponowanych i wykorzystywanych metod to metody aktywizujące i pobudzające studentów do samodzielnej i kreatywnej pracy. Warto podkreślić, że Uczelnia dostrzega potrzebę indywidualizacji ścieżki kształcenia dla swoich studentów i zgodnie z Regulaminem studiów w umożliwia im indywidualny dobór treści, metod i form kształcenia. Metody kształcenia uwzględniają również zaspokojenie potrzeb studentów niepełnosprawnych przy wsparciu asystenta oraz pozwalają na indywidualizację toku studiów w formie indywidualnych porozumień pomiędzy studentem a osobą prowadzącą zajęcia dydaktyczne w celu ustalenia metod dydaktycznych. Z uwagi na zróżnicowany charakter potrzeb studentów z niepełnosprawnością decyzję o doborze metod kształcenia pozostawia się nauczycielowi akademickiemu, który po konsultacji z zainteresowanym studentem ustala szczegółowe zasady. Rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb studentów służy obowiązująca na WH procedura związana z przyznawaniem Indywidualnej Organizacji Studiów.

Biorąc pod uwagę przygotowanie studenta do pracy badawczej należy zauważyć, że w programie kształcenia na I i II stopniu znajdują się takie przedmioty jak seminarium licencjackie, magisterskie, metodologia badań pedagogicznych, metodologia badań społecznych z elementami statystyki, w trakcie których studenci zgłębiają warstwę metodologiczną, konstruując własny warsztat badawczy. Treści oraz stosowane metody w

trakcie tych zajęć przygotowują studentów I stopnia do prowadzenia badań, obejmując podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentów studiów drugiego stopnia do udziału w prowadzeniu badań w zakresie pedagogiki, w sposób umożliwiający bezpośrednie, samodzielne wykonywanie prac badawczych. Prace dyplomowe to, na pierwszym stopniu studiów, prace licencjackie oraz na drugim stopniu studiów – prace magisterskie. Studenci piszą pracę dyplomową samodzielnie, konsultując się z promotorem pracy w czasie seminariów i konsultacji.

2.2.

Cały zakres związany z weryfikowaniem efektów kształcenia jest opisany w Regulaminie Studiów. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są odpowiednie do zakładanych efektów kształcenia i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym także zajęć z języków obcych. Weryfikowanie efektów zakłada również ewaluację nabywania wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej w trakcie realizacji procesu kształcenia (na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i realizacji egzaminu dyplomowego).

Metody sprawdzania i oceniania przedmiotowych efektów kształcenia podlegają kontroli koordynatora przedmiotu. Na wizytowanym kierunku pedagogika I i II stopnia proces monitorowania efektów kształcenia obejmuje m.in. prace etapowe, tj. egzaminacyjne i zaliczeniowe oraz prace dyplomowe. W sylabusach wskazane są sposoby weryfikacji efektów kształcenia takie jak: aktywność podczas zajęć, sprawdzian/egzamin pisemny/ustny, test, kolokwium, projekt, referat, prezentację i in. Analiza części sylabusów dotyczących weryfikacji efektów kształcenia wskazuje na trafność doboru i skuteczność metod sprawdzania i oceniania w zakresie deskryptorów wiedzy i umiejętności i w ograniczonym zakresie kompetencji społecznych.

Istotnym elementem procesu kształcenia na ocenianym kierunku są praktyki studenckie, do których Uczelnia przywiązuje dużą wagę. Kwestie praktyk studentów pedagogiki są określone w Regulaminie praktyk studenckich dla studentów WH US przyjętych uchwałą Rady Wydziału WH US nr 30/2016 z dnia 13 października 2016 roku. Procedura realizacji praktyk opisana jest na stronie IP, gdzie załączone są szczegółowe programy i niezbędna dokumentacja. Praktyki pedagogiczne organizowane są przez Dział Praktyk Uniwersyteckiego Centrum Edukacji US. Program kształcenia przewiduje obowiązkowe praktyki zawodowe dla studiów pierwszego stopnia. Praktyki powinny być zrealizowane w wymiarze 150 godzin w trakcie IV i VI semestru. Praktyki przeprowadzone są zgodnie z Regulaminem praktyk studenckich oraz z zakładanymi efektami kształcenia zawartymi w sylabusie. Potwierdzeniem realizacji praktyk, zgodnie z wytycznymi, jest Dziennik studenckiej praktyki zawodowej oraz opinia opiekuna praktyk z ramienia instytucji, w której student realizuje praktykę. Na II stopniu studiów obowiązuje praktyka zawodowa tych studentów, którzy nie realizowali jej w ramach studiów pierwszego stopnia. Jest ona realizowana w wymiarze 150 godzin w trakcie II, III i IV semestru studiów według zasad opisanych wyżej. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za przebieg praktyki jest opiekun wyznaczony przez placówkę przyjmującą studenta do sprawowania

merytorycznej kontroli nad jego działaniami. Funkcje kontrolne realizowane są w następujący sposób: monitorowanie bieżących działań studenta przebywającego na praktyce; udzielanie mu systematycznej informacji zwrotnej dotyczącej ilości i jakości wykonywanych przez niego zadań; udzielenie oceny końcowej wyrażonej w opinii o praktyce. Ze strony Uniwersytetu taką funkcję pełni opiekun praktyk wyznaczony dla specjalności oraz dla określonego semestru jej realizacji i rodzaju praktyki. Do zadań kontrolnych opiekuna praktyk z ramienia Uczelni należą: sprawowanie nadzoru dydaktycznego i wychowawczego nad przebiegiem praktyki; gromadzenie i weryfikowanie poprawności oraz kompletności dokumentacji praktyk; możliwość hospitacji pracy studenta w trakcie realizowanych przez niego zadań; łączność i wymiana informacji z opiekunem praktyki wyznaczonym przez organizację, w której student odbywa praktykę.

Szczegółowej analizie poddano obszerną dokumentację praktyk zawodowych, jaką prowadzi uczelnia. Wśród analizowanych dokumentów znalazły się dzienniki zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, regulamin praktyk, konspekty oraz karty obserwacji zajęć w ramach praktyki zawodowej, a także opinie przebiegu praktyki zawodowej. Poziom szczegółowości prowadzonej dokumentacji oraz jej forma czynią z niej przydatne narzędzie realizacji zakładanych efektów kształcenia. Dokumentacja w sposób kompletny i adekwatny oddaje przebieg praktyki i pozwala na wyważenia właściwej oceny ich realizacji. Analiza systemu organizacji praktyk potwierdza jego efektywność i adekwatność do założonych celów. Oceniana jednostka prowadzi rzeczywistą weryfikację odbywania praktyk, dokonywaną zarówno w miejscu odbywania praktyk, jak i na odległość. Prawidłowo funkcjonuje procedura zaliczania praktyki zawodowej (w całości lub w części) na podstawie doświadczenia zawodowego. Warto podkreślić zgodność opinii co do efektywności organizacji praktyk zawodowych, wyrażanych zarówno przez przedstawicieli uczelni, jak i pracodawców oraz samych studentów.

Wydział dużą uwagę przywiązuje do bezstronności, rzetelności oraz przejrzystości procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodności i porównywalności wyników oceny. Pewne wątpliwości mogą tylko budzić rozbieżności w ocenie prac dyplomowych oraz ich nieznaczne zawyżanie, które zostało podkreślone w analizie prac w poniższym raporcie. W pozostałych przypadkach warunków oceniania, przedstawionych wymaganiach punktowych oraz opisowych, widoczne są założenia równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. W dokumentach (takich jak regulaminy, sylabusy) zwraca się uwagę na to, że sposób oceniania powinien być jak najbardziej zobiektywizowany. W tym celu Wydział zaleca jego oparcie na systemie punktowym, w którym za wymagane rodzaje aktywności studenta (np. kolokwia, prezentacje, referaty) przydzielane są określone liczby punktów, zaś poziom oceny wynika z przyjętej skali. Przyjęta skala ocen uwzględnia **% procent** sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności i przedstawia się następująco: niedostateczny (2.0) ≤ 50 dostateczny (3.0) 51 - 60 dostateczny plus (3.5) 61 - 70 dobry (4.0) 71 - 80 dobry plus (4.5) 81 - 90 bardzo dobry (5.0) 91 – 100. Poza ujęciem punktowym uczelnia pisała również wystandaryzowała wymagania dla oceny w poszczególnych kategoriach efektów kształcenia (kryteria jakościowe): wiedza (3) dostatecznie poznał i zrozumiał wiedzę przekazaną w trakcie zajęć oraz pochodzącą z literatury podstawowej; (4) dobrze poznał i zrozumiał wiedzę przekazaną w

trakcie zajęć oraz pochodzącą z literatury podstawowej co pozwala mu na rozpoznawanie problemów i ich rozwiązywanie ; (5) bardzo dobrze poznał i zrozumiał wiedzę przekazaną w trakcie zajęć oraz pochodzącą z literatury podstawowej co pozwala mu na rozpoznawanie problemów i ich rozwiązywanie; wykazuje się wiedzą pochodzącą z literatury uzupełniającej; umiejętności (3) dostatecznie opanował wszelkie umiejętności przewidziane w sylabusie przedmiotu/modułu; realizując powierzone zadanie popełnia nieznaczne błędy; nie poszukuje samodzielnie dodatkowych informacji; (4) dobrze opanował wszelkie umiejętności przewidziane w sylabusie przedmiotu/modułu; realizując powierzone zadanie popełnia minimalne błędy nie mające wpływu na rezultat jego pracy; samodzielnie poszukuje dodatkowych informacji ale wykorzystuje je w niewielkim stopniu; (5) bardzo dobrze opanował wszelkie umiejętności przewidziane w sylabusie przedmiotu/modułu; bezbłędnie realizuje powierzone zadania; samodzielnie poszukuje informacji i je umiejętnie wykorzystuje w swojej pracy; kompetencje społeczne (3) uczestnicząc w zajęciach wykazuje słabe zaangażowanie i kreatywność; w nikłym stopniu angażuje się w dyskusje; potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy; (4) uczestnicząc w zajęciach wykazuje zaangażowanie i kreatywność; chętnie angażuje się w dyskusje; dobrze i czytelnie potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy; (5) uczestnicząc w zajęciach wykazuje duże zaangażowanie, inicjatywę i kreatywność; zawsze angażuje się w dyskusje; bardzo dobrze potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy i podejmuje o nich merytoryczną dyskusję.

Przegląd protokołów zaliczeniowych i egzaminacyjnych, oraz udostępnionych prac zaliczeniowych pozwala pozytywnie ocenić ich prowadzenie i dokumentowanie. Analiza merytoryczna ich zawartości pozwala wysnuć wniosek o adekwatności, wiarygodności i porównywalności wyników ocen.

Ostatecznym weryfikatorem efektów kształcenia jest proces dyplomowania. W szczecińskiej Uczelni zastosowane procedury należy ocenić pozytywnie. Na WH US przyjęto, że recenzje prac, których promotorem jest pracownik samodzielny (zwykle magisterskie), mogą być recenzowane przez pracownika ze stopniem co najmniej doktora, natomiast prace konstruowane pod opieką pracownika ze stopniem doktora (licencjackie) upoważnionego przez Radę Wydziału powinny być recenzowane przez pracownika samodzielnego. Recenzent ocenia pracę, biorąc pod uwagę wskazane wcześniej kryteria oceny. Wszystkie prace dyplomowe są sprawdzane w systemie antyplagiatowym.

ZO dokonał analizy prac licencjackich i magisterskich broniących na kierunku pedagogika. Wskazać można pojawiające się w nich nieliczne luki lub drobne błędy w odniesieniu do znajomości metodologii badań pedagogicznych, a także do umiejętności interpretacji i analizy materiału badawczego. Podczas analizy prac dyplomowych zwrócono uwagę na to, że niektóre konstruowane recenzje były zbyt lakoniczne i z tego powodu nie zawierają podstaw dla wystawionych ocen.

Potwierdzanie efektów uczenia się odbywa się na zasadach określonych w odpowiedniej Uchwale Senatu US (Uchwała nr 56/2015 z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się) oraz zgodnie z procedurami określonymi w Zarządzeniu Dziekana WH (Zarządzenie nr 11/2017 z dnia 22 września 2017 r.).

2.3.

Rekrutacja na kierunek pedagogika (studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia) odbywa się zgodnie z przepisami obowiązującymi na Uniwersytecie Szczecińskim (odpowiednia Uchwała Senatu na dany rok akademicki). Wszelkie informacje dotyczące procesu rekrutacji oraz danego kierunku studiów dostępne są na stronie internetowej Uniwersytetu Szczecińskiego.

Pedagogika I stopnia (studia stacjonarne i niestacjonarne): przyjęcie kandydata na pierwszy rok studiów następuje na podstawie postępowania rekrutacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs ocen na świadectwie dojrzałości w zakresie trzech grup, które następnie są przeliczane zgodnie z algorytmem: grupa I – język obcy nowożytny; grupa II – język polski; grupa III – przedmiot dowolny.

Pedagogika II stopnia (studia stacjonarne i niestacjonarne): przyjęcie kandydata na pierwszy rok studiów następuje na podstawie postępowania rekrutacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs ocen na dyplomie ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia. Wydział Humanistyczny posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia i historia, a także w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o polityce i pedagogika. W związku z powyższym Wydział może przeprowadzać procedurę potwierdzania efektów uczenia się na kierunkach, które są przyporządkowane do ww. dyscyplin, w tym na kierunku pedagogika. Potwierdzanie efektów uczenia się odbywa się na zasadach określonych w odpowiedniej Uchwale Senatu US (Uchwała nr 56/2015 z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się) oraz zgodnie z procedurami określonymi w Zarządzeniu Dziekana WH (Zarządzenie nr 11/2017 z dnia 22 września 2017 r.).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- ✓ Mocną stroną jest poprawność wyodrębnienia modułów zajęć w ramach planu studiów oraz prawidłowość określenia ich wymiaru godzinowego.
- ✓ Mocną stroną jest wykorzystanie i uwzględnienie treści kształcenia odnoszących się do aktualnego stanu wiedzy teoretycznej i metodologicznej w dziedzinach i dyscyplinie związanych z kierunkiem studiów, norm i zasad prowadzenia działalności badawczej, stanowiących podstawę dla przygotowania do prowadzenia badań na studiach pierwszego stopnia i udziału studentów w badaniach na studiach drugiego stopnia.
- ✓ Mocną stroną jest też trafność doboru oraz zróżnicowanie form i metod zajęć dydaktycznych oraz proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom.
- ✓ Również sekwencja przedmiotów w poszczególnych semestrach wskazuje na odpowiedzialności i dbałość Uczelni o proces kształcenia i weryfikację jego efektów.
- ✓ Mocną stroną jest dostrzeganie specjalnych potrzeb edukacyjnych studentów z niepełnosprawnością oraz wprowadzenie ścieżek zindywidualizowanego procesu kształcenia dla nich.
- ✓ Na uwagę zasługuje dbałość o realizację praktyk na kierunku pedagogika na studiach I i II stopnia (w tym samym wymiarze godzin dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Zarówno rozwiązania organizacyjne, regulamin praktyk, jak też przygotowane wzory dokumentów pozwalają na skuteczne osiąganie i weryfikację efektów kształcenia w ramach realizowanych praktyk studenckich. Szczegółowa analiza

bogatej dokumentacji praktyk wskazuje na szczególną powagę, z jaką oceniana jednostka podchodzi do tego zagadnienia. Uczelnia posiada stałe umowy ramowe z kilkunastoma podmiotami (placówki oświatowe, opiekuńcze i penitencjarne), a także stale współpracuje z kilkudziesięcioma innymi w zakresie realizacji praktyk zawodowych. Zabezpiecza to całkowicie potrzeby realizacji programu studiów.

- ✓ Należy podkreślić, że na studiach I i II stopnia program kształcenia spełnia wymóg zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku.
- ✓ Pozytywnie należy ocenić procedury dyplomowania, szczególnie uwzględniające konieczność udziału w niej co najmniej jednego pracownika samodzielnego. Jednak w przypadku niektórych recenzji należy zwrócić uwagę na ich zbyt ogólnikowy charakter, który nie pozwala na zrozumienie wystawionych ocen oraz na pojawiającą się tendencję do ich zawyżania.
- ✓ Poprawny jest dobór tematyki i rodzajów prac etapowych i dyplomowych umożliwiający potwierdzenie przygotowania studentów do prowadzenia badań lub sprawdzenie kompetencji studentów w zakresie wykorzystania wiedzy i nabytych umiejętności badawczych w celu rozwiązywania problemów naukowych – w przypadku studiów drugiego stopnia.
- ✓ Pozytywnie należy ocenić kryteria kwalifikacyjne na studia pedagogiczne dające równe szanse kandydatom na podjęcie kształcenia na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki-----

Zalecenia

- ✓ Proponuje się opracowanie procedury oceniania prac dyplomowych zapewniającego rzetelne, bezstronne i przejrzyste ich ocenianie tak aby zawartość recenzji wyjaśniała ocenę końcową pracy w zakresie analizy teoretycznej, metodologii badań pedagogicznych, jak również analizy i interpretacji materiału badawczego.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Polityka jakości realizowana w jednostce odpowiedzialnej za realizację procesu kształcenia na kierunku *pedagogika* jest częścią misji i Strategii rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego, którą na lata 2012-2020 wyznaczono do realizacji na mocy Uchwały Senatu Nr 88/2011 z dn. 24.11.2011 r. Szczegółowy opis działań podejmowanych w ramach prowadzonej polityki jakości wraz z jej założeniami przedstawiono w strategii rozwoju Wydziału Humanistycznego, którą opracowano na lata 2012-2020.

Zgodnie ze strategią rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego jednym z głównych celów strategicznych zdefiniowanych przez Uczelnię stanowi „*podwyższanie poziomu i jakości kształcenia, a w szczególności wysoka jakość kształcenia poprzez rozwój oferty programowej oraz form współpracy międzynarodowej, doskonalenie wdrożonego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, podnoszenie jakości wyposażenia infrastruktury, zdobywanie akredytacji krajowych i międzynarodowych, podnoszenie umiejętności dydaktycznych pracowników naukowo-dydaktycznych, zwiększenie mobilności studentów i umiędzynarodowienie procesu kształcenia przez rozszerzanie oferty przedmiotów i kierunków prowadzonych w językach obcych oraz pozyskiwanie studentów zagranicznych, prowadzenie efektywnej współpracy z otoczeniem zewnętrznym, usprawnienie systemu organizacji praktyk i staży, włączanie studentów do badań naukowych, wykorzystywanie dobrych praktyk*”.

Realizację polityki jakości wspiera wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który wdrożono w 2009 roku. Aktualnymi aktami prawnymi regulującymi; funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni są Uchwała Senatu Nr 90/2011 z dnia 24 listopada 2011 r. Z kolei na poziomie Wydziału Humanistycznego Uchwała Rady Wydziału Nr 95/2013/2014 z dn. 13.03.2014 r.

Wizytowana jednostka określiła i stosuje w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zasady projektowania i zatwierdzania programów kształcenia, które reguluje Uchwała Senatu Nr 25/2012 z 29.03.2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających.

Opis postępowania na etapie projektowania programu kształcenia oraz wprowadzania zmian, a także zasady monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zostały doprecyzowane na poziomie Uczelni w dokumentacji konstytuującej funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Są to w szczególności zapisy określające kompetencje i zadania Wydziałowego i Kierunkowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia w obszarze oceny programów kształcenia oraz weryfikacji i monitorowania efektów kształcenia w celu ich doskonalenia. Opracowywanie, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia stanowi jeden z głównych procesów systemu zarządzania jakością w Uczelni, a zadania w powyższych obszarach realizuje zarówno Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia, jak i Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia.

Powołanie wskazanych powyżej gremiów działających na rzecz doskonalenia jakości kształcenia zapewnia interesariuszom wewnętrznym, którymi są studenci i kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku wpływ na program i warunki kształcenia. Ponadto na poziomie ogólnouczelnianym struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia powołano Uczelniany Zespół Rectorski ds. Jakości i Programów Kształcenia, w którego pracach uczestniczą delegaci Wydziałowych Zespołów ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz reprezentanci studentów i doktorantów.

Nadzór i koordynacja działań związanych z wewnętrznym systemem zapewnienia oraz doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Szczecińskim sprawuje Biuro ds. Jakości Kształcenia, które zostało utworzone na mocy Uchwały Senatu Nr 46/2009 z dnia 28.05.2009 r.

Za realizację przedmiotu oraz realizację efektów kształcenia w ramach przedmiotu odpowiedzialny jest prowadzący dany przedmiot oraz Koordynator.

Efekty kształcenia realizowane na kierunku *pedagogika* zostały opracowane w oparciu o KRK dla profilu ogólnoakademickiego, przyjęte i zatwierdzone przez Radę Wydziału Humanistycznego oraz Senat Uczelni na mocy Uchwały Nr 80/2012 z dn. 27.09.2012 r. w sprawie *określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie Szczecińskim*.

Podczas konstruowania programów kształcenia dla kierunku *pedagogika* Wydział Humanistyczny korzystał z wzorców krajowych i międzynarodowych, wśród których wymieniono wieloletnie doświadczenia polskich i zagranicznych Uczelni, a w szczególności Deskryptory Dublińskie, wskazania Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 23 kwietnia 2008 r. w sprawie *ustanowienia Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2008 oraz wskazania Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz zapewniania jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym: *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2005.

Jednym z aspektów wykorzystywania wzorców międzynarodowych w procesie kształcenia jest działalność naukowo- dydaktyczna kadry poprzez jej udział w międzynarodowych konferencjach naukowych i dydaktycznych. Wymiana doświadczeń w zakresie międzynarodowych wzorców kształcenia ma miejsce podczas wyjazdów pracowników Instytutu Pedagogiki w ramach programów Erasmus i Erasmus+ np. do Uniwersytetu w Nesnie, Autonomicznego Uniwersytetu w Barcelonie, Uniwersytetu w Maceracie, Uniwersytetu w Lillehammer. Krajowymi źródłami wzorców wykorzystanych podczas tworzenia programów kształcenia okazały się badania naukowe w obszarze dydaktyki szkoły wyższej prezentowane i dyskutowane m.in. podczas cyklicznych konferencji naukowych realizowanych przez redakcję wydawanego w Instytucie Pedagogiki półrocznika „Pedagogika Szkoły Wyższej” oraz konferencji dotyczących dydaktyki szkoły wyższej organizowanych przez Katedrę Dydaktyki, badania naukowe dotyczące szkoły wyższej publikowane w pracach pracowników Instytutu Pedagogiki np. „Fabryki dyplomów czy universitas?”, „Uniwersytet. Fabryka. Maszyna” oraz dobre praktyki opisane w tekstach zamieszczonych w „Pedagogice Szkoły Wyższej”.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż wymiana, zdobywanie doświadczeń międzynarodowych i krajowych dotyczących projektowania oraz realizacji programów kształcenia w sposób szczególny przyczyniły się do udoskonalania zasad punktacji ECTS, wzbogacenia metod prowadzenia zajęć, w szczególności w zakresie stosowania nowych technologii podczas zajęć ze studentami, wykorzystania metody projektów, czy tutoringu, jako metody pracy ze studentami szczególnie zdolnymi, aktualizacji i umiędzynarodowienia treści kształcenia oraz literatury proponowanej do poszczególnych przedmiotów, a także wprowadzania nowych przedmiotów do listy przedmiotów do wyboru m.in. *Tablica interaktywna w pracy nauczyciela*, *Alternatywne metody w pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*.

W pracach nad tworzeniem programu kształcenia dla studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim uczestniczyli interesariusze wewnętrzni, których stanowili wówczas nauczyciele akademicki i studenci, gdyż kształcenie w wizytowanej Uczelni na kierunku

pedagogika posiada wieloletnią tradycję. Z kolei w przypadku interesariuszy zewnętrznych zidentyfikowano oczekiwania i potrzeby lokalnego rynku pracy m. in. poprzez konsultacje z najbardziej istotnymi dla *pedagogiki* przedstawicielami instytucji i podmiotów, których zaproszono do prac w ramach Rady Pracodawców (aktualnie Rada Interesariuszy). Podejmowane wówczas działania miały również charakter niesformalizowany, który polegał na prowadzeniu szerokiego zakresu rozmów, konsultacji i wyrażaniu swobodnych opinii.

W kolejnych latach korekty programów kształcenia realizowanych na kierunku *pedagogika* były nieliczne i miały charakter kosmetyczny. Na ogół przyczynami zmian były: postulaty zgłoszone przez studentów, zmieniające się przepisy prawa, wyniki badań naukowych, aktualizacja wiedzy z zakresu dyscyplin naukowych, z których kierunek się wywodzi, ocena realizacji efektów kształcenia, cykliczne przeglądy programowe ze szczególnym uwzględnieniem oferowanych w ramach kierunku specjalności, a także wyniki badań przeprowadzanych wśród studentów, absolwentów, opinie sformułowane w ramach konsultacji np. z kadrami akademicką i otoczeniem zewnętrznym współpracującym z wydziałem w ramach Rady Interesariuszy i bezpośrednio z pracownikami.

Wprowadzone zmiany nie miały wpływu na przyjęte w 2012 roku efekty kształcenia i dotyczyły: aktualizacji treści kształcenia, wprowadzenia nowych przedmiotów, zmiany sekwencji przedmiotów, formy realizacji lub metody weryfikacji efektów kształcenia, zwiększeniu liczby godzin zajęć danego przedmiotu, zmiany liczby punktów ECTS.

Na kierunku *pedagogika* Wydział Humanistyczny prowadzi stałe monitorowanie i okresowe przeglądy programu kształcenia, które służą jego doskonaleniu. Zgodnie z przyjętym w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zakresem odpowiedzialności i decyzyjności powyższe zadania realizuje Wydziałowy i Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia wraz z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w szczególności kadrą realizującą zajęcia na ocenianym kierunku oraz przedstawicielami studentów. Monitorowanie realizacji programu odbywa się na bieżąco, z kolei okresowe przeglądy dokonywane są systematycznie co najmniej raz w roku akademickim.

Monitorowanie realizacji programu kształcenia oraz jego systematyczne przeglądy odbywają się zgodnie z założonym celem i zakresem działania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, które stanowią m.in. „*monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia oraz okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia*”. W ocenie ZO działania w powyższym zakresie prowadzone są na bieżąco i z należytą starannością. Okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia realizowane jest poprzez rzetelną ocenę programów kształcenia pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, z zakładanymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z ukończeniem studiów. Pod uwagę brane są również opinie studentów, absolwentów wyrażone w anonimowych ankietach oraz pracodawców przyjmujących studentów na praktyki.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż systematyczne monitorowanie oraz przeglądy programowe przyczyniają się najczęściej do zmian w sylabusach przedmiotów, polegających na aktualizacji treści kształcenia oraz literatury przedmiotu. Ponadto w wyniku przeglądów i analizy potrzeb poszczególnych grup interesariuszy kształtowana jest oferta specjalności realizowanych na kierunku *pedagogika*. Ponadto najczęstszą przyczyną

wprowadzanych zmian są zmieniające się przepisy prawa, które niezależnie wymuszają pewne modyfikacje np. w zakresie przydziału punktów ECTS.

Jednym z kolejnych celów wdrożonego na Wydziale Humanistycznym systemu zapewnienia jakości kształcenia jest systematyczna i kompleksowa ocena efektów kształcenia, która przeprowadzana jest zgodnie z określoną procedurą i obejmuje wszystkie rodzaje zajęć i każdy etap kształcenia, w tym proces dyplomowania.

Procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia obejmują: sprecyzowane wymagania dotyczące egzaminów, zaliczeń, kolokwii, prac zaliczeniowych, projektów, które uwzględniają m.in. zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich zgodność z sylabusami poszczególnych przedmiotów oraz metodami kształcenia i formami zajęć; system oceny studentów zawierający wystandaryzowane wymagania oraz zapewniający przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen; zasady oceniania i uzasadniania wystawianych ocen; system przechowywania prac; zasady dyplomowania uwzględniające zakres tematyczny, sposób przeprowadzenia i zasady oceny egzaminu dyplomowego; zasady przygotowania i oceny prac dyplomowych, którymi są: wymagania merytoryczne i formalne w odniesieniu do osób pełniących funkcję opiekuna dyplomanta i recenzenta, zasady zatwierdzania tematów prac dyplomowych w szczególności pod kątem ich zgodności z profilem kształcenia oraz procedury weryfikowania samodzielności i okresowej oceny jakości prac.

Istotną rolę w pomiarze realizacji efektów kształcenia odgrywają hospitacje zajęć, które przyczyniają się do poprawy jakości procesu dydaktycznego, a także ocena realizacji praktyk. W pomiarze realizacji efektów uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, w tym kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku, a w szczególności stanowiąca jego minimum kadrowe, Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia, Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego i absolwenci.

W oparciu o wyniki wybiórczego przeglądu pracy dyplomowych, który przeprowadził ZO podczas wizytacji stwierdzić należy, iż skuteczność działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w obszarze dyplomowania budzi pewne zastrzeżenia. Zdaniem ZO istotną kwestią jest niedostateczny nadzór nad jakością recenzji prac dyplomowych, których zawartość nie wyjaśnia w pełni oceny końcowej pracy w zakresie analizy teoretycznej, metodologii badań pedagogicznych, jak również analizy i interpretacji materiału badawczego. Ponadto ZO zidentyfikował zjawisko zawyżania ocen oraz przeglądowy charakter prac, które wymagają wyeliminowania i natychmiastowej reakcji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Istotną rolę w pomiarze realizacji efektów kształcenia odgrywają hospitacje zajęć, które przyczyniają się do poprawy jakości procesu dydaktycznego, a także ocena realizacji praktyk. W pomiarze realizacji efektów uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, w tym kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku, a w szczególności stanowiąca jego minimum kadrowe, Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia, Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego i absolwenci.

Elementem oceny stopnia realizacji założonych w programach kształcenia efektów kształcenia jest analiza rozkładu ocen uzyskiwanych przez studentów z zaliczeń i egzaminów, przegląd jakości prac dyplomowych oraz dokumentacji z praktyk.

Zbioreczna ocena realizacji efektów kształcenia odbywa się po zakończeniu danego roku akademickiego, a jej wyniki omawiane są na posiedzeniu Rady Instytutu Pedagogiki, Rady Wydziału i Senatu.

Dotychczasowe wyniki z pomiaru realizacji efektów kształcenia przyczyniły się do zwiększenia od roku akademickiego 2017/2018 liczby godzin przeznaczonych na realizację *Seminarium* dla studentów studiów I stopnia (z 90 na 105), jak również liczby punktów ECTS (z 10 do 12). Powyższa zmiana była wprowadzona także z uwagi na zgłoszone postulaty wykładowców i studentów dotyczące indywidualnych konsultacji.

Rezultatem oceny realizacji efektów kształcenia było zwiększenie od roku akademickiego 2017/2018 liczby godzin wykładów z przedmiotów kierunkowych realizowanych na studiach I stopnia o profilu ogólnoakademickim, którymi były: Teoretyczne podstawy wychowania, Pedagogika społeczna, Pedagogika specjalna, a w przypadku studiów II stopnia *Antropologiczne podstawy edukacji, Psychologia stosowana, Metodologia badań społecznych*.

W ramach nadzoru wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nad procesem dyplomowania opracowano standardy pisania prac dyplomowych, prowadzi się systematyczną oraz rzetelną weryfikację tematów prac dyplomowych oraz wybiórcze przeglądy prac dyplomowych wraz z ich recenzjami. W toku spotkania ZO z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uzyskano informację, iż cykliczne oceny jakości prac dyplomowych oraz dokumentacji z procesu dyplomowania pozwoliły na zidentyfikowanie nieprawidłowości, takich jak: zbyt pobieżne i mało wnikliwe recenzje, niedostateczna ilość pozycji literatury, brak celu pracy oraz opisu metod badawczych. Ponadto podczas oglądu prac dostrzeżono błędy edytorskie, brak koncepcji metodologicznych, przejrzyściego formułowania tezy lub hipotezy oraz niedostateczne podsumowanie wniosków w ramach podsumowania pracy dyplomowej. Działaniem podejmowanym w dalszym etapie postępowania była organizacja obowiązkowych spotkań, które miały miejsce zarówno na poziomie Instytutu, jak i Wydziału, a podczas nich szczegółowo omawiano zdiagnozowane uchybienia i nieprawidłowości. Uczestnikami w/w spotkań były odpowiednie władze oraz wszyscy pracownicy, w tym promotorzy i recenzenci prac.

W odniesieniu do praktyk studenckich opiekun praktyk powołany przez Dziekana dokonał analizy dokumentacji, której wyniki zamieścił w stosownym sprawozdaniu zawierającym ocenę wykonywanych przez studenta zadań i ich adekwatności do zakładanych efektów kształcenia wraz ze wskazaniem ewentualnych zaleceń dotyczących poprawy jakości.

Analiza przedłożonej przez opiekunów praktyk sprawozdawczości za rok akademicki 2016/2017 wskazuje na wysoki stopień osiągania efektów kształcenia przyporządkowanych do praktyk. Opiekunowie nie wskazywali na trudności czy nieprawidłowości w organizacji praktyk, nie mieli też uwag do funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na ogół uznano, że praktyki na kierunku *pedagogika* zorganizowane są na bardzo wysokim

poziomie organizacyjnym i merytorycznym, zapewniającym najwyższą jakość kształcenia w aspekcie umiejętności praktycznych studentów.

Wpływ studentów, jako interesariuszy wewnętrznych na program i warunki kształcenia odbywa się poprzez badania ankietowe, które stanowią w wizytowanej Uczelni skuteczne narzędzie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Ewaluacja w Uniwersytecie Szczecińskim przeprowadzana jest zgodnie z procedurą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia z wykorzystaniem od roku ak. 2016/2017 ankiety papierowej. Kwestionariusz ankiety rozdawany jest podczas zajęć przez opiekunów lat, a studenci wypełniają go na zasadzie dobrowolności.

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji oraz z przedłożonej do wglądu dokumentacji wynika kadra oceniana jest przez studentów kierunku *pedagogika* na ogół dobrze. Powyższe potwierdziły wyniki badań za rok ak. 2016/2017, które wskazują, iż na 28 ocenianych nauczycieli akademickich Instytutu Pedagogiki grupa 19 osób została oceniona bardzo dobrze, w tym 11 osób uzyskało ocenę w przedziale 5,0 do 4,5, a kolejne 8 osób w skali 4,49-4,0. Spośród ocenianych nauczycieli trzy osoby uzyskały średnią z przedziału od 3,9 do 3,6, dwie od 3,61 do 3,09, natomiast najniżej ocenioną grupę stanowiły cztery osoby, które uzyskały średnią poniżej 3,0. Działaniami naprawczymi, podjętymi w oparciu o uzyskane wyniki były rozmowy wyjaśniające o charakterze dyscyplinującym, które przeprowadził Kierownik Katedry z każdą najniżej ocenioną osobą. Celem rozmowy, było omówienie poszczególnych obszarów działalności nauczyciela akademickiego, względem których studenci zgłosili zastrzeżenia w ankietach oraz opracowanie planu poprawy.

Odpowiedzią na potrzeby studentów wynikające z ankiet jest doskonalenie systemu ankietowania, czego potwierdzeniem są zmiany formy stosowania narzędzia, jakim jest ankieta. Jedną z pierwszych ankiet był kwestionariusz on-line wypełniany za pomocą terminali do głosowania tzw. pilotów do głosowania, który nie sprawdził się z powodu licznych podejrzeń studentów w zakresie poufności wyników. Kolejna ankieta wypełniana była także elektronicznie, ale za pomocą systemu e-dziekanat, który uznano za nietrafny, bowiem zdaniem studentów jego funkcjonowanie przyczyniło się do wypełniania ankiety pod rygorem przymusu, a nie dobrowolności, a w efekcie zmniejszenia liczby respondentów biorących udział w badaniu i braku reprezentatywności wyników. Aktualnie wypełniana ankieta papierowa traktowana jest jako przejściowa, gdyż obecnie trwają prace nad jej dostosowaniem do potrzeb studentów i Uczelni, a w szczególności możliwości opracowywania i przydatności wyników.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż dotychczasowe wyniki z badań ankietowych przeprowadzanych wśród studentów przyczyniły się do podjęcia działań, takich jak upowszechnienie adresów mailowych pracowników, wprowadzenie zmian w sylabusach w zakresie literatury i jej dostępności w bibliotekach i czytelnich. Z kolei zajęcia prowadzone przez najniżej ocenionych pracowników zostały wytypowane do dodatkowej hospitacji przez Kierownika Katedry.

Poza badaniami ankietowymi studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiedziania się na temat realizacji programu kształcenia w ramach konsultacji, dyżurów oraz bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, władzami wydziału i Uczelni, pracownikami administracji, jak również poprzez Samorząd Studencki i reprezentację studentów w Senacie, Radzie Instytutu i Radzie Wydziału oraz Wydziałowym Zespole ds.

Jakości i Programów Kształcenia, jako gremium działającym na rzecz zapewnienia i poprawy jakości kształcenia.

Przykładowo na wniosek studentów od roku akademickiego 2016/2017 dokonano zmiany formy prowadzenia zajęć z wykładów na wykłady i ćwiczenia dla przedmiotu Filozofia edukacji, który realizowany jest na poziomie studiów I stopnia. Powyższa zmiana była podyktowana opiniami studentów, zwiększonym zainteresowaniem treściami kształcenia oraz potrzebą pogłębienia wiedzy poprzez dyskusje i analityczne czytanie tekstów w małych grupach.

Zdaniem władz Wydziału Humanistycznego oraz osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia poza ankietowaniem studentów skutecznym narzędziem, służącym do poprawy jakości prowadzonego kształcenia oraz prowadzenia polityki kadrowej są hospitacje zajęć dydaktycznych.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż w odniesieniu do ocenianego kierunku dotychczas przeprowadzone hospitacje wypadły na ogół pozytywnie i wynikały z przygotowanego harmonogramu hospitacji zajęć dydaktycznych. Ze zbiorczych analiz protokołów hospitacji wynika, iż na kierunku *pedagogika zajęcia* realizowane są prawidłowo, a ich poziom merytoryczny nie budzi zastrzeżeń.

Zgodnie z przyjętą strategią rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego Wydział Humanistyczny realizuje czwarty cel strategiczny, zgodnie z którym prowadzi współpracę z otoczeniem zewnętrznym Uczelni, a w szczególności z instytucjami, ośrodkami oraz jednostkami samorządu terytorialnego i przedsiębiorstwami Pomorza Zachodniego w wymiarze intelektualnym, kulturowym, społecznym i gospodarczym; reaguje na aktualne potrzeby otoczenia dostosowując do jego oczekiwań programy kształcenia i prowadzone badania oraz świadcząc usługi eksperckie.

Ponadto realizując politykę jakości, a w szczególności jeden z głównych celów i zakresów działania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia Wydział Humanistyczny *zbiera i wykorzystuje opinie pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia*, w tym programów realizowanych na ocenianym kierunku.

Potwierdzeniem powyższego jest zwiększenie godzin przeznaczonych na realizację przedmiotu *Pedagogika resocjalizacyjna* w wyniku współpracy z Aresztem śledczym w Szczecinie, a od roku akademickiego 2018/2019 wprowadzenie przedmiotu *Readaptacja skazanych*.

W zakresie projektowania i doskonalenia programu kształcenia Wydział Humanistyczny prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która została sformalizowana w 2012 roku poprzez powołanie przy Wydziale Rady Pracodawców, a aktualnie Rady Interesariuszy. Rada Interesariuszy pełni istotną rolę w tworzeniu ścisłej relacji Uczelni z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności rynkiem pracy, ponadto umożliwia dialog oraz nawiązanie współpracy.

Rada Interesariuszy zrzesza około 54 przedstawicieli lokalnego i regionalnego rynku pracy, co więcej działają w niej delegaci reprezentujący istotne dla ocenianego kierunku instytucje i podmioty, które aktywnie wspierają realizowany na ocenianym kierunku proces kształcenia.

Formalny charakter współpracy Uczelni, Wydziału Humanistycznego i Instytutu Pedagogiki z otoczeniem zewnętrznym potwierdzają także zawarte porozumienia, których elementem są m.in. konsultacje programów kształcenia, organizacja praktyk i staży.

Ponadto prowadzona współpraca obejmuje wzajemny udział w pracach i projektach badawczych, prowadzenie wspólnych badań naukowych, zapewnienie warunków do realizacji prac dyplomowych przygotowywanych przez studentów, podniesienie kompetencji i uzupełnienie wykształcenia pracowników szkół i placówek szkolno- wychowawczych, a także pozyskanie nowych kadr.

Podczas spotkania z ZO przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego potwierdzili powyżej opisany zakres współpracy oraz poinformowali, iż wspomagają Wydział i Uczelnię w: określeniu koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru specjalności. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji efektów, programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, natomiast w ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia oraz przedmiotów, które umożliwią studentom nabycie kompetencji miękkich, jako pożądaných na rynku pracy.

Działania prowadzone wspólnie z interesariuszami zewnętrznymi mają także charakter zwyczajowo przyjęty, gdyż opierają się na indywidualnych kontaktach kadry z otoczeniem zewnętrznym. W ocenie ZO dostrzegalne są efekty tejże współpracy oraz jej przenikanie na proces kształcenia, co ma miejsce szczególnie poprzez realizację prac dyplomowych, projektów badawczych, angażowanie przedstawicieli rynku pracy do prowadzenia zajęć, staży, konferencji, seminariów, wykładów otwartych, wizyt studyjnych.

Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, gdyż kadra aktywna zawodowo formułując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Aktualnie przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego zaangażowano do prowadzenia przedmiotów, takich jak: *Pedagogika społeczna*, *Diagnoza opiekuńczo-wychowawcza*, *Wprowadzenie do pracy socjalnej*, *Metodyka pracy profilaktyczno-resocjalizacyjnej*, *Współczesne nurty resocjalizacji*, *Metodyka resocjalizacji*, *Antropologiczne podstawy edukacji*, *Wprowadzenie do pedagogiki*, *Teoretyczne podstawy wychowania*.

Realnym potwierdzeniem wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia jest realizacja prac dyplomowych na potrzeby instytucji zewnętrznych, czego potwierdzeniem są zrealizowane prace dyplomowe np.: „Samoocena osób uzależnionych”, „Wzajemne oczekiwania nauczycieli i rodziców w edukacji wczesnoszkolnej”, „Profilaktyka zachowań agresywnych dorastającej młodzieży”.

Pomimo, iż jedną ze słabych stron wskazanych w analizie SWOT zawartej w raporcie samooceny jest niedostatek badania losów absolwentów oraz brak współpracy z absolwentami Wydział Humanistyczny podejmuje starania służące dostosowaniu programu kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym absolwentów, jako interesariuszy zewnętrznych.

W powyższym celu na bieżąco śledzona jest zawartość ministerialnych zasobów ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół

wyższych (ELA) oraz kontynuowany jest własny monitoring losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Szczecińskiego. Istotną rolę i płaszczyznę do wymiany informacji pełni działające przy Wydziale Humanistycznym Stowarzyszenie Absolwentów, Pracowników i Przyjaciół Wydziału Humanistycznego.

Aktualnie dla kierunku *pedagogika* system ELA zawiera raporty pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”, z których wynika, iż znaczna część absolwentów (ok. 582 osób) w/w kierunku, która ukończyła studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia w 2014 i w 2015 roku została objęta badaniem przeprowadzonym w oparciu o dane z ZUS pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”.

W ocenie władz wizytowanej jednostki pozyskane dane z w/w systemu są zadowalające, gdyż wskazują, że na ogół absolwenci ocenianego kierunku rejestrują się jako płatnicy składek na ubezpieczenie społeczne, jednakże z uwagi na ograniczoną przydatność wyników badań prowadzonych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do doskonalenia programów kształcenia Uniwersytet Szczeciński kontynuuje własny monitoring losów zawodowych absolwentów pomimo iż aktualnie obowiązujące przepisy prawa nie nakładają na uczelnie wyższe takiego obowiązku.

Zasady monitoringu losów zawodowych absolwentów uregulowano na poziomie Uczelni Zarządzeniem Rektora Nr 23/2013 z dnia 25 marca 2013 r. w *sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów US*, a następnie doprecyzowano w Zarządzeniu Rektora Nr 15/2017 z dnia 30 marca 2017 r. Zgodnie z zakresem kompetencji monitoring losów zawodowych absolwentów wizytowanej Uczelni prowadzi Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego. Badania prowadzone są techniką internetową CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*), przy wykorzystaniu Bazy Absolwentów, którzy wyrazili stosowną zgodę. Z badań przeprowadzonych w 2017 roku wynika, iż absolwenci Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, którzy ukończyli studia w 2013 roku stanowili najliczniejszą grupę respondentów biorących udział w badaniu przeprowadzonym po trzech latach od ukończenia studiów (28,3%), w tym 39,6% to absolwenci kierunku *pedagogika*. Z kolei badaniem po 6 m-cach po ukończeniu studiów objęto 3,1% absolwentów Wydziału Humanistycznego, w tym 25% stanowili studenci ocenianego kierunku. Z przedłożonych do wglądu podczas wizytacji raportów z badań przeprowadzonych w 2017 roku wynika, iż znaczna część absolwentów potwierdziła przydatność na rynku pracy zdobytej w czasie studiów: wiedzy, umiejętności i kompetencji uznając, że zajmowane stanowisko jest zgodne z profilem wykształcenia. Na ogół zdecydowana większość absolwentów zadeklarowała, iż ponownie dokonałoby wyboru tego samego kierunku studiów, szczególnie że podjęcie studiów było poparte potrzebą podniesienia kwalifikacji zawodowych, bądź uzupełnienia wykształcenia.

Cenne źródło informacji służących doskonaleniu programu kształcenia realizowanego na kierunku *pedagogika* oraz jego dostosowaniu do potrzeb rynku pracy stanowią stałe kontakty z absolwentami, którzy znaleźli zatrudnienie w instytucjach współpracujących z Uczelnią i Wydziałem.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż w wyniku konsultacji i wymiany doświadczeń z absolwentami modyfikowane są treści kształcenia omawiane w ramach poszczególnych przedmiotów specjalnościowych, a odpowiedzią za zidentyfikowane potrzeby absolwentów jest prowadzenie kształcenia na ocenianym kierunku w ramach dwóch profili

kształcenia, a w szczególności kontynuacja profilu ogólnoakademickiego umożliwiającego rozwój i karierę naukową, jak również studia III stopnia.

3.2

Uniwersytet Szczeciński, w tym Wydział Humanistyczny realizują założenia polityki jakości oraz przyjętej strategii rozwoju, zgodnie z którymi podejmują systematyczne działania polegające na sprawdzeniu przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy.

Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż działania w powyższym zakresie stanowią jeden z głównych elementów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia za które odpowiadają: Wydziały i Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia.

W powyższym celu przeglądane są różnego rodzaju źródła informacji, które wykorzystuje się do publikowania danych, są to w szczególności: strona internetowa Uniwersytetu Szczecińskiego, Biuletyn Informacji Publicznej, strona internetowa Wydziału Humanistycznego, Instytutu Pedagogiki, wykorzystywane systemy elektroniczne do obsługi toku studiów. Ponadto zapewnienie dostępu do informacji w wizytowanej jednostce odbywa się z wykorzystaniem tradycyjnych metod, takich jak bezpośredni kontakt z władzami wydziału, działami administracji oraz poprzez tablice i gabloty informacyjne.

Z uzyskanej podczas wizytacji opinii władz jednostki wynika, iż na ogół zapewnia się studentom i innym beneficjentom procesu kształcenia pełne i aktualne informacje o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia.

Mając na uwadze dostępność, kompletność, a także aktualność informacji udostępnianych poszczególnym grupom interesariuszy Władze Uczelni i Wydziału systematycznie monitorują udostępniane zasoby, a w przypadku zidentyfikowania braków, bądź zastrzeżeń natychmiast podejmowane są działania korygujące.

Z dotychczasowych przeglądów zasobów informacyjnych wynika, iż Uczelnia wdrożyła wyspecjalizowane systemy informatyczne takie jak: ENERGA, a wcześniej System Dziekanat.

Studenci kierunku *pedagogika* mają zapewniony dostęp do informacji poprzez stronę internetową Wydziału Humanistycznego i Instytutu Pedagogiki a także poprzez Biuletyn Informacji Publicznej widniejący na stronie. Informacje zawarte na stronach są spójne i wzajemnie się uzupełniają, są przygotowane i opublikowane z myślą przede wszystkim o trzech grupach interesariuszy: pracownikach Uniwersytetu Szczecińskiego, studentach oraz kandydatach.

W przypadku kandydatów informacje udostępniane są z poziomu Uczelni, na której zamieszczono: profil absolwenta, opis podstawowych kwalifikacji uzyskiwanych po ukończeniu studiów, wykaz przykładowych zajęć, informacje dotyczące możliwości zatrudnienia i kontynuacji edukacji po ukończeniu kierunku, terminarz rekrutacji, informacje o niezbędnej dokumentacji, akty prawne związane z procesem rekrutacji, platformę e-rekrutacji oraz informacje do kontaktu w razie dodatkowych pytań. Ponadto na stronie Instytutu Pedagogiki w zakładce *oferta dla kandydatów* udostępniane są podstawowe informacje dotyczące kierunków i specjalności prowadzonych w Instytucie Pedagogiki, które z punktu widzenia kandydatów wydają się być wyczerpujące, przejrzyste oraz odpowiadające potrzebom kandydatów na studia kierunku *pedagogika*.

Za pomocą strony internetowej Wydziału Humanistycznego udostępnia się studentom informacje i dokumenty, takie jak: regulaminy, uchwały, rozporządzenia, wzory podań i wniosków oraz dotyczące realizacji toku studiów m.in.: regulamin studiów w Uniwersytecie Szczecińskim, warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego, informacje o różnych formach urlopów, warunkach przeniesienia na inny kierunek, egzaminów i zaliczeń komisyjnych oraz trybu postępowania odwoławczego od decyzji Dziekana.

Strona internetowa Instytutu Pedagogiki służy do udostępniania dokumentów i informacji związanych z realizacją toku studiów oraz organizacją procesu kształcenia m.in.: plany studiów i sylabusy, organizacja procesu kształcenia: plany zajęć, godziny dyżurów i konsultacji oraz dane kontaktowe nauczycieli akademickich, aktualności oraz informacje organizacyjne w których na bieżąco umieszczane są informacje dotyczące życia akademickiego Instytutu, ewentualnych zmian w planie zajęć, informacje dotyczące opiekunów grup studenckich, terminy i dokumenty związane z realizacją praktyk pedagogicznych oraz nauczycielskich, uczestnictwem w seminariach dyplomowych, przygotowaniem i złożeniem prac dyplomowych, przystąpieniem do egzaminów dyplomowych. Ponadto na stronie Instytutu znajdują się informacje o działających na Wydziale Humanistycznym i w Instytucie Pedagogiki organizacji studenckich, możliwościach uczestnictwa w programie Erasmus+ oraz innych ważnych dla rozwoju życia naukowego i akademickiego wydarzeniach, spotkaniach, aktywnościach.

W ramach doskonalenia zasobów informacyjnych na bieżąco podejmowane są działania usprawniające dostęp do informacji poszczególnym grupom interesariuszy, aktualnie w tym zakresie prowadzone są prace nad zmianą systemu do obsługi toku studiów. W ocenie ZO zasadne jest wykorzystywanie strony internetowej do upowszechniania informacji na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w nawiązaniu do powyższego na stronie internetowej Wydziału zidentyfikowano zakładkę poświęconą jakości kształcenia, jednakże ZO zauważył, iż zawiera ona wyłącznie zasady dyplomowania i uchwałę Rady Wydziału w sprawie zaopiniowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Istotną rolę w udostępnianiu danych związanych z systemem pełni strona Uczelni zawierająca wewnętrzne akty prawne regulujące funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W wyniku oglądu przez ZO zawartości stron internetowych prowadzonych przez wizytowaną jednostkę, należy stwierdzić, że na stronie Uczelni stworzone zostały odpowiednie zakładki dla pracowników, absolwentów, kandydatów i studentów. W odniesieniu do programu kształcenia ocenianego kierunku strony internetowe Uczelni oraz Wydziału zawierają ogólne informacje o kierunku, w tym oferowane specjalności, sylwetkę absolwenta. Informacje o kadrze naukowo-dydaktycznej udostępniane są na stronie internetowej Wydziału w zakładkach: *pracownicy*, *nauka*, na których widnieją: obszary badawcze, badania statutowe, publikacje/ czasopisma, konferencje i wydarzenia naukowe, stopnie i tytuły naukowe, procedura awansu naukowego, postępowanie habilitacyjne, habilitacje, postępowanie o nadanie tytułu profesora, projekty naukowe, realizowane konkursy.

W zakresie systemu wsparcia studenci mają udostępniane informacje za pomocą strony internetowej Uczelni, w szczególności w zakładki *dla studentów*, a także na stronie Wydziału Humanistycznego, która zawiera: ogłoszenia, dziekanat, godziny otwarcia / kontakt,

dokumenty do pobrania, opłaty za świadczone usługi edukacyjne, e-dziekanat, organizacja roku akademickiego, plany zajęć, koła naukowe, samorząd studencki, program erasmus/most, praktyki studenckie, projekty: staże i praktyki, humanista po studiach – fachowiec po stażu, staże dla kierunków praktycznych w/us, sylabusy, stypendia, konsultacje i dyżury pracowników oraz abc studenta. Opis i zakres udzielanego wsparcia zamieszczono także na stronie internetowej Uczelni w zakładce *dla kandydatów*.

W zakresie mobilności informacje udostępniane są studentom poprzez stronę internetową Uczelni w zakładce *wyjazdy*.

Sprawdzoną w Uczelni praktyką, a jednocześnie płaszczyzną do wymiany informacji jest prowadzenie bieżących konsultacji ze studentami, kandydatami oraz interesariuszami zewnętrznymi, którzy wyrażają swoje opinie na temat udostępnianych danych i na ogół uznają je za wystarczające. W ocenie władz wizytowanej jednostki ważnym elementem dostępu studentów ocenianego kierunku do informacji publicznej oraz udziału w ocenie tego dostępu, jest przedstawicielstwo studentów w Radzie Wydziału, Radzie Instytutu oraz comiesięczne spotkania Starościn i Starostów z zastępcą Dyrektora Instytutu Pedagogiki ds. Studenckich i Organizacyjnych. Podczas spotkań omawiane są bieżące sprawy związane z realizacją toku studiów i organizacją procesu kształcenia w Instytucie Pedagogiki. Źródłem informacji dla studentów jest opiekun wybrany spośród pracowników, którego zadaniem jest wspieranie ich i motywowanie do działania w ciągu całego toku studiów oraz dzień adaptacyjny, który organizowany jest corocznie dla studentów I roku studiów, podczas którego studenci spotykają się ze swoim opiekunem, dyrektorem Instytutu Pedagogiki, opiekunem praktyk, a także przedstawicielem Samorządu Studentów. Ponadto studenci mają możliwość zgłoszenia uwag i nieprawidłowości w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach bezpośrednio prowadzącym zajęcia, pracownikom administracji, a także poprzez swoich przedstawicieli.

W zakresie przepływu informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach studenci oceniają nauczycieli akademickich. Oceny tej studenci dokonują w ramach ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych. Dotychczasowe wyniki z przeprowadzonych badań są na ogół pozytywne, co potwierdza przedłożona do wglądu ZO dokumentacja.

W ocenie Zespołu PKA w Uniwersytecie Szczecińskim, w tym na Wydziale Humanistycznym opracowano i wdrożono stosowne regulacje systemowe, które w odpowiedni sposób umożliwiają zapewnianie stałego dostępu do pełnej i aktualnej informacji. Powyższe potwierdziło także spotkanie ze studentami oraz osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Na prośbę studentów zwrócenia uwagi oraz rozważenia czy niezbędne jest podjęcie działań doskonalących wymaga kwestia upowszechniania im wyników ankiet oraz przedstawiania zakresu działań naprawczych podejmowanych na ich podstawie, gdyż aktualnie nie posiadają wiedzy na ten temat.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Humanistyczny stosuje określone na poziomie Uczelni zasady projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programów kształcenia. Realizowane na ocenianym kierunku

studiów programy kształcenia są stale monitorowane i podlegają okresowym przeglądom, w wyniku których są doskonalone w oparciu o potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym rynku pracy.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni zostali formalnie i nieformalnie włączeni do prac nad tworzeniem i doskonaleniem koncepcji i oferty kształcenia, programu i efektów kształcenia, w tym w szczególności sylwetki absolwenta oraz programu praktyk studenckich.

Pozytywnymi elementami systemu są wdrożone procedury i podejmowane działania pro jakościowe, które umożliwiają budowanie kultury jakości, są w pełni skuteczne i zorientowane na doskonalenie programu kształcenia, ocenę realizacji efektów kształcenia, a w szczególności podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Wizytowana Jednostka zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. Uczelnia i Wydział Humanistyczny skutecznie wykorzystują wyniki oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

Z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami, nauczycielami akademickimi, władzami jednostki, a także z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wynika, iż w wizytowanej jednostce prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia.

Słabą stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest zapewnienie studentom dostępu do zagregowanych wyników z badań ankietowych oraz informacji na temat działań podejmowanych na ich podstawie.

W ocenie ZO poprawne jest dokumentowanie działań podejmowanych na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, a także systematyczne omawianie tematyki związanej z poprawą jakości kształcenia oraz doskonaleniem programów kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki -----

Zalecenia

Z uwagi na zgłoszone przez studentów zastrzeżenia w zakresie *udostępnianych* informacji na temat wyników badań ankietowych należy wypracować odpowiednie dla studentów źródło informacji na w/w temat. Ponadto Zespół zwraca uwagę, aby odpowiedni przekaz dotarł do większej rzeszy studentów, gdyż w opinii osób uczestniczących w spotkaniu z ZO informacyjna rola reprezentacji studentów oraz ich opiekunów, a także przedstawicieli w poszczególnych gremiach nie sprawdza się w zakresie udostępniania danych o ankietach.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

3.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

3.2.Obsada zajęć dydaktycznych

3.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Uczelnia spełnia merytoryczne i formalne wymogi minimum kadrowego wynikające z Rozporządzenia o warunkach prowadzenia studiów. Do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia studiów o profilu ogólnoakademickim zgłoszono 10 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 9 doktorów habilitowanych, 1 profesora tytularnego, oraz 9 doktorów. Do minimum kadrowego studiów drugiego stopnia zgłoszono 5 doktorów habilitowanych i jednego profesora tytularnego, oraz 14 doktorów. Dorobek naukowy osób z minimum kadrowego mieści się w 90% w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Łącznie Uczelnia przypisała do minimum kadrowego ocenianego kierunku studia pierwszego i drugiego stopnia 12 samodzielnych pracowników naukowych oraz 14 doktorów. Tym samym zostały spełnione wymagania powiększone minimum kadrowego o 30 % w związku z prowadzeniem dwóch profili studiów (§ 11 ust. 3 Rozporządzenia MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów Dz.U. z dn. 30.09.2016, poz. 1596)

Ponadto w minimum są przedstawiciele obszaru nauk humanistycznych, dyscyplin filozofia, językoznawstwo, literaturoznawstwo. Jest to dorobek interdyscyplinarny np. z filozofii edukacji czy nauki języka polskiego w klasach młodszych. Przedstawiciele tych dyscyplin posiadają również dorobek naukowy w dyscyplinie pedagogika. Dla wszystkich tych osób uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Zespół Oceniający do minimum kadrowego zaliczył wszystkie osoby proponowane przez Uczelnię. Grupę osób z minimum kadrowego wspiera kilkunastu pracowników spoza minimum kadrowego prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli jest zgodna z efektami i treściami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku. W zdecydowanej większości przeważają kwalifikacje i dorobek w dyscyplinie pedagogika (miedzy innymi: pedagogika społeczna, pedagogika wczesnoszkolna, resocjalizacyjna, specjalna) (ponad 90%). Są one uzupełniane dorobkiem i kwalifikacjami z dyscyplin obszaru nauk humanistycznych, filozofii i językoznawstwa). Część pedagogów posiada dorobek interdyscyplinarny, to jest zarówno w obszarze nauk społecznych jak i obszarze nauk humanistycznych. Taka struktura kwalifikacji i dorobku zapewnia odpowiednią kompleksowość i różnorodność w kontekście możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Zgodne z realizowanymi efektami kształcenia są też badania naukowe prowadzone przez pracowników. Są one prowadzone zarówno w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach, z których wywodzą się kierunkowe efekty kształcenia, jak i w zakresie realizowanych specjalności.

4.2.

Nie budzą zastrzeżeń kompetencje dydaktyczne kadry. Poprawność prowadzenia zajęć dydaktycznych potwierdziły przeprowadzone hospitacje. Pracownicy przygotowują też materiały dydaktyczne dla studentów oraz materiały pomocnicze do prowadzenia zajęć, przykładem materiały dla przedmiotów "Doradztwo społeczne i zawodowe" czy "Technologie w edukacji".

Dorobek naukowy osób tworzących minimum kadrowe, a także innych osób prowadzących zajęcia na kierunku pedagogika, jest mocno związany z problematyką prowadzonych przez nich zajęć oraz z efektami kształcenia, które w ramach tych zajęć są realizowane.

Obsada zajęć dydaktycznych jest uzależniona od specyfiki badań naukowych nauczyciela oraz od jego doświadczenia zawodowego. Wykłady prowadzone są przez osoby z dorobkiem naukowym, natomiast ćwiczenia i zajęcia warsztatowe prowadzą osoby z doświadczeniem praktycznym i metodycznym. Analiza obsady zajęć dydaktycznych na wizytowanym kierunku nie wykazała nieprawidłowości.

4.3.

Politykę kadrową Uczelni w zakresie ocenianego kierunku należy ocenić jako prawidłową. Jest ona realizowana zgodnie z wysokimi standardami uniwersyteckimi. Na uczelni funkcjonuje system oceny pracowniczej, w której biorą udział także studenci. Ocena jest kompleksowa i wieloaspektowa, obejmuje między innymi rozwój naukowy, ocenę publikacji według wymogów parametryzacji, ocenę dorobku organizacyjnego i dydaktycznego. Wydziałowy Zespół ds. Jakości sporządza raporty z oceny pracowniczej oraz przedstawia je Dziekanowi Wydziału. W zależności od treści raportu Dziekan podejmuje decyzję o działaniach doskonalących lub dyscyplinujących nauczyciela akademickiego. Pracownicy są obligowani do rozwoju naukowego zgodnie z Ustawą. Rozwój potencjału kadrowego w 2017 roku skutkowało przyznaniem Jednostce praw habilitacyjnych w dyscyplinie pedagogika. Brak rozwoju naukowego, to jest awansu naukowego na stopień doktora habilitowanego w wyznaczonym terminie skutkuje rozwiązaniem umowy o pracę. Pracownicy motywowani są również nagrodami Rektora. Zgodnie z profilem ogólnoakademickim studiów podstawą oceny pracowniczej jest rozwój naukowy, dorobek publikacyjny i udział w projektach naukowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Silną stroną potencjału kadrowego Jednostki prowadzącej kierunek pedagogika jest liczba i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich. Nauczyciele prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku, szczególnie ci stanowiący minimum kadrowe, posiadają dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe stosowane do realizowanych kierunkowych i specjalnościowych efektów kształcenia. Pracownicy naukowcy posiadają znaczącą pozycję w ogólnopolskim środowisku pedagogów. Ich dorobek naukowy jest znany i ceniony w kraju. Pracownicy wykazują dużą aktywność konferencyjną oraz biorą udział w ogólnokrajowych i międzynarodowych przedsięwzięciach naukowych.

W planowaniu i obsadzie zajęć dydaktycznych nie natrafiono na żadne nieprawidłowości. Nie budzą wątpliwości także wysokie kompetencje dydaktyczne nauczycieli oraz stosowane przez nich metody dydaktyczne. Są one zróżnicowane zgodnie z realizowanymi zajęciami. Ważnym elementem projakościowym jest rozbudowywany system oceny pracowniczej i doskonalenia zawodowego. Uczelnia w tym zakresie realizuje wysokie standardy uniwersyteckie.

Dobre praktyki -----

Zalecenia -----

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

W zakresie projektowania i doskonalenia programu kształcenia wizytowana Jednostka prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która została sformalizowana w 2012 roku poprzez powołanie przy Wydziale Humanistycznym Rady Pracodawców (aktualnie Rada Interesariuszy).

Rada Interesariuszy pełni istotną rolę w tworzeniu ścisłej relacji Uczelni z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności rynkiem pracy, ponadto umożliwia dialog oraz nawiązywanie współpracy.

Rada Interesariuszy zrzesza ponad pięćdziesięciu przedstawicieli lokalnego i regionalnego rynku pracy, działają w niej delegaci reprezentujący istotne dla ocenianego kierunku instytucje i podmioty, które aktywnie wspierają realizowany na ocenianym kierunku proces kształcenia.

Formalny charakter współpracy Uczelni, Wydziału Humanistycznego i Instytutu Pedagogiki z otoczeniem zewnętrznym potwierdzają także zawarte porozumienia, których elementem są m.in. konsultacje programów kształcenia, organizacja praktyk i staży. Ponadto prowadzona współpraca obejmuje wzajemny udział w pracach i projektach badawczych, prowadzenie wspólnych badań naukowych, zapewnienie warunków do realizacji prac dyplomowych przygotowywanych przez studentów, podniesienie kompetencji i uzupełnienie wykształcenia pracowników szkół i placówek szkolno-wychowawczych, a także pozyskanie nowych kadr.

W zorganizowanym podczas wizytacji spotkaniu wzięło udział kilkanaście osób reprezentujących instytucje oświatowe, opiekuńcze i penitencjarne z terenu Szczecina i regionu – m.in. przedszkola, szkoły, ośrodki wychowawcze dla młodzieży, areszt śledczy.

Podczas spotkania z ZO przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego potwierdzili powyżej opisany zakres współpracy oraz poinformowali, iż wspomagają Wydział i Uczelnię w: określeniu koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru specjalności. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji efektów, programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, natomiast w ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia oraz przedmiotów, które umożliwią studentom nabycie kompetencji miękkich, jako pożądaných na rynku pracy.

Działania prowadzone wspólnie z interesariuszami zewnętrznymi mają także charakter zwyczajowo przyjęty, gdyż opierają się na indywidualnych kontaktach kadry z otoczeniem zewnętrznym. W ocenie ZO dostrzegalne są efekty tejże współpracy oraz jej oddziaływanie na proces kształcenia, co ma miejsce szczególnie poprzez realizację prac dyplomowych, projektów badawczych, angażowanie przedstawicieli rynku pracy do prowadzenia zajęć, staży, konferencji, seminariów, wykładów otwartych, wizyt studyjnych.

Wyrazistym przykładem współpracy z otoczeniem są właśnie konferencje naukowe organizowane z udziałem studentów. W odpowiedzi na potrzeby interesariuszy, na seminariach dyplomowych podejmowane są konkretne tematy prac, a wyniki badań udostępniane zainteresowanym (np. monografie placówek obchodzących jubileusze, lub badania dotyczące społecznych i oczekiwanych skutków programu 500+).

Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, gdyż kadra aktywna zawodowo formułując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Aktualnie przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego zaangażowano do prowadzenia przedmiotów, takich jak: Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej w przedszkolu w klasach I-III, Współczesne nurty i koncepcje wychowania, Współczesne koncepcje edukacji małego dziecka, Pedagogika przedszkolna, Metodyka prowadzenia zajęć technicznych, Metodyka prowadzenia zajęć plastycznych, Metodyka prowadzenia zajęć komputerowych, Metodyka edukacji polonistycznej, Metodyka edukacji przyrodniczej, Metodyka edukacji matematycznej, Metodyka wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej, Edukacja społeczna z etyką, Literatura i kultura dziecięca, Komunikacja i kultura języka.

Realnym potwierdzeniem wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia jest realizacja prac dyplomowych na potrzeby instytucji zewnętrznych, czego potwierdzeniem są zrealizowane prace dyplomowe na temat: „Współpraca nauczyciela z rodzicami uczniów w edukacji wczesnoszkolnej”, „Zabawy ruchowe we wspomaganiu rozwoju dziecka w wieku wczesnoszkolnym. Implikacje dla praktyki nauczycielskiej”, „Zastosowanie elementów pedagogiki zabawy podczas lekcji języka angielskiego w klasach 1-3 w Szkole Podstawowej nr 35 im. Jana Pawła II w Szczecinie”. Realizację postulatu Polskiego Stowarzyszenia Rodziców, dotyczącego szerszego ujęcia w pracach dyplomowych tematyki związanej ze współpracą rodziców ze szkołami i miejscem rodziców w szkole stanowi praca na temat „Wzajemne oczekiwania nauczycieli i rodziców w edukacji wczesnoszkolnej”.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż efektem współpracy Wydziału Humanistycznego ze szkołami i przedszkolami jest opracowanie koncepcji kształcenia dla dualnych studiów na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z rozszerzoną edukacją artystyczną, który realizowany na stacjonarnych studiach I stopnia o profilu praktycznym stanowi wyjście naprzeciw oczekiwaniom podmiotów zewnętrznych.

Oceniana jednostka współpracuje w sposób stały z dwudziestoma ośmioma przedszkolami oraz dwudziestoma dziewięcioma szkołami podstawowymi z terenu miasta Szczecina, w zakresie realizacji praktyk zawodowych. Stwierdzono funkcjonowanie efektywnego systemu kontroli przebiegu praktyk w miejscu ich odbywania. We współpracy z pracodawcami opracowano także procedurę zaliczania praktyk na podstawie praktycznego doświadczenia zawodowego. Zarówno liczba oferowanych przez uczelnię we współpracy z pracodawcami miejsc praktyk, jak również warunki ich odbywania oraz procedury kontroli i zaliczania w pełni odpowiadają na potrzeby studentów oraz pozwalają stwierdzić ponad wszelką wątpliwość, że służą realizacji efektów kształcenia. Przeprowadzona analiza dzienników praktyk wskazuje na rzetelne podejście, zarówno uczelni, jak i pracodawców do realizacji celów oraz programu praktyk.

Przedstawiciele pracodawców podkreślają wysoki poziom przygotowania absolwentów ocenianego kierunku do wykonywania zawodu w placówkach oświatowych, opiekuńczych i penitencjarnych. Potwierdzeniem powyższego jest fakt zatrudnienia wielu absolwentów ocenianego kierunku w zakładach pracy, prowadzonych przez wspomnianych wyżej pracodawców.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Analizując powyższy stan faktyczny, trudno wskazać słabe strony w relacjach ocenianej jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przyznać raczej należy z całą stanowczością, iż współpraca ta realizowana jest w sposób modelowy i godny naśladowania.

Podkreślić należy zarówno długotrwałość współpracy, jej systematyczność, odpowiedni do potrzeb sposób formalizacji, zasięg, jak również intensywność, czego efektem są niewątpliwie wymierne korzyści, zarówno po stronie jednostki, jak i pracodawców.

Nie ulega wątpliwości czynny udział pracodawców w określeniu koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru specjalności. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji efektów, programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, natomiast w ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia oraz przedmiotów, które umożliwią studentom nabycie kompetencji miękkich, jako pożądanых na rynku pracy.

Realnym potwierdzeniem wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia jest także realizacja prac dyplomowych na potrzeby instytucji zewnętrznych. Jest to również element realnego udziału w weryfikacji efektów kształcenia.

Wyrazistym przykładem współpracy z otoczeniem są właśnie konferencje naukowe organizowane z udziałem studentów.

Praktyczną weryfikacją powyższych argumentów jest również fakt, wysokiego stopnia zatrudnienia absolwentów ocenianego kierunku w zakładach pracy, prowadzonych przez współpracujących z jednostką pracodawców.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także zważywszy brak jakichkolwiek uchybień w ocenianym obszarze, ZO proponuję ocenę wyróżniającą w zakresie spełnienia kryterium 5.

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Procesowi umiędzynarodowienia sprzyja organizacja zajęć w językach obcych. Na studiach I stopnia obowiązkowe są lektoraty z języka angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego, które kończą się egzaminem na poziomie B2. Na studiach I studenci realizują język angielski i niemiecki w wymiarze 40 godzin, natomiast na studiach II stopnia w wymiarze 30 godzin. Oferta dydaktyczna obejmuje także język hiszpański oraz rosyjski i francuski. Instytut Pedagogiki gdzie jest realizowany kierunek "Pedagogika" prowadzi także zajęcia w językach obcych, są to cztery przedmioty w języku niemieckim i angielskim.

Na wizytowanym kierunku widoczna jest duża mobilność pracowników oraz umiarkowana mobilność studentów. Pracownicy w latach 2014-2018 wzięli udział w 64 wyjazdach zagranicznych, obejmujących staże, wyjazdy studyjne, konferencje, projekty naukowe. W Instytucie Pedagogiki w latach 2013-2015 realizowano międzynarodowy projekt naukowy "Stimulators and inhibitors of culture of trust in educational interactions assisted by modern information and communication technology (SIT)", o łącznej wartości 182 400 Euro.

Studenci brali udział głównie w programie Erasmus+. Uczelnia podpisała kilkanaście umów w ramach tego programu między innymi z uczelniami w Grecji, Włoszech, Niemczech, Szwecji, Szwajcarii, Litwie. W wyjazdach tych wzięło udział 7 studentów oraz 20 pracowników prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku. Uczelnia w celu zmotywowania studentów do wyjazdów w ramach Erasmus + wprowadziła indywidualne konsultacje z koordynatorem programu oraz przeprowadza spotkania promocyjne z pracownikami Działu Spraw Międzynarodowych USz.

Uczelnia w swojej dokumentacji nie wykazuje bezpośredniego związku procesu umiędzynarodowienia z procesem dydaktycznym. W przeprowadzonych rozmowach z pracownikami i władzami wskazywano na indywidualne doświadczenia pracowników jakie wynikają z mobilności i udziału w międzynarodowych projektach naukowych i konferencjach. Zdaniem Władz Wydziału przekładają się one na dorobek naukowy pracowników, a w konsekwencji na proces nauczania ich przedmiotów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia prowadzi poprawną współpracę międzynarodową na poziomie zgodnym ze standardami akademickimi. Silną stroną tej współpracy jest wysoka mobilność pracowników, udział w konferencjach międzynarodowych oraz w programie wymiany Erasmus+. Ważnym elementem umiędzynarodowienia jest prowadzenie czterech przedmiotów w językach obcych dla studentów zagranicznych i polskich. Słabszą stroną umiędzynarodowienia jest brak udokumentowania jego wpływu na proces kształcenia na kierunku pedagogika. Niewątpliwie jest, że tak duża ilość kontaktów zagranicznych nauczycieli skutkuje ewaluacją programów nauczania, doborem literatury do przedmiotów czy włączeniem w treści nauczania wyników badań międzynarodowych. Uczelnia jednak nie potrafiła tych powiązań wykazać.

Dobre praktyki -----

Zalecenia -----

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Instytut Pedagogiki mieści się w budynku przy ul. Ogińskiego 16/17 w Szczecinie a zajęcia prowadzone są również w budynku przy ulicy Krakowskiej 71–79. Całkowita powierzchnia obiektu przy ul. Ogińskiego wynosi 3348 m², w tym sale dydaktyczne Instytutu Pedagogiki stanowią 2196 m² powierzchni. Instytut dysponuje: 17 salami dydaktycznymi, w tym 4 salami wykładowymi oraz 20 gabinetami dydaktyczno-konsultacyjnymi. Sale są wyposażone w projektory multimedialne, rzutniki pisma i system nagłaśniający. Do dyspozycji pracowników

znajduje się jeden przenośny projektor multimedialny i 2 rzutniki pisma. Studenci korzystają z 2 ogólnodostępnych stanowisk komputerowych. Instytut Pedagogiki posiada 15 przestronnych i jasnych sal dydaktycznych, 1 salę seminaryjną oraz 2 pracownie tj. studio i ciemnię fotograficzne, które mieszczą łącznie 628 osób. Każda z sal dydaktycznych wyposażona jest w rzutnik sufitowy i ekran. Ponadto w sali nr 203 znajduje się tablica multimedialna, a we wszystkich pozostałych salach są zawieszone tablice magnetyczne (suchościeralne) lub kredowe. Mimo że w całym budynku Instytutu jest dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej (hot spots), to dodatkowo każda z sal dydaktycznych posiada co najmniej jedno przyłącze do sieci internetowej. Wydział dysponuje *Wydziałowym Centrum Informatyczno-Obliczeniowym*, które obejmuje 2 sale wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy. Bardzo dobrze wyposażone są pomieszczenia do zajęć fizycznych: sala treningowa z matami, kompletna siłownia, sala symulacyjna, pokój operatorów podgrywki i symulacji, pomieszczenie do pracy z mediami (studio RTV, debriefing), pomieszczenia analizy zagrożeń i monitorowania sytuacji - laboratorium komputerowe (podgrywki, sytuacje, symulacja) oraz pokój operacyjny – zespół zarządzania kryzysowego. Ponadto studenci pedagogiki, w ramach realizowanych projektów badawczych i dydaktycznych, korzystają z wydziałowej pracowni fotograficznej. Studenci w ramach profili ogólnoakademickiego korzystają również z pracowni artystycznej na ulicy Krakowskiej.

Wyjątkowy i szczególnie istotny dla profilu kształcenia ogólnoakademickiego, charakter mają: Pracownia Psychologii Eksperymentalnej, Laboratorium Nauk o Poznaniu i Komunikacji oraz Pracownia Diagnoz Społecznych i Badań Ewaluacyjnych, które powstały w budynku przy ul. Krakowskiej.

7.2.

Studenci mają możliwość korzystania ze zbiorów bibliotecznych znajdujących się w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Mickiewicza 16a) wraz ze wszystkimi jej bibliotekami stanowiącymi sieć. Biblioteka Główna pracuje na nowozelandzkim systemie biblioteczno-informacyjnym KOHA, który obecnie jest jedną z najważniejszych rzeczywistości w światowym środowisku bibliotek. Kod źródłowy jest całkowicie dostępny, ciągle modyfikowany na potrzeby użytkowników wraz ze stopniową akceptacją głównych standardów międzynarodowych typu MARC i Z39.50. Ciągła praca nad udoskonaleniem systemu informacyjnego-bibliotecznego pozwala na połączenie możliwości wyszukiwania pozycji na wielu płaszczyznach tak, aby czytelnik mógł jednocześnie sprawdzić bazę biblioteczną oraz udostępniane bazy danych. Wersja pozwala na wybranie języka, co umożliwia studentom zagranicznym korzystanie bez barier. Księgozbiór Wypożyczalni i Czytelni BG US liczy niemal 384296 woluminów, w tym: – 325018 wol. książek, 56000 wol. czasopism, 32478 jedn. zbiorów specjalnych. Studenci i pracownicy mają dostęp w formie on-line, przez usługę VPN, do licencjonowanych serwisów elektronicznych obejmujących zasoby renomowanych wydawców (m.in. Elsevier, Springer czy kolekcja Academic Complete) jak i czasopism elektronicznych (m.in. bazy Science Direct, Springer LINK, JSTOR).

Czytelnia BG US posiada ponad 46 miejsc dla czytelników, w tym 11 stanowisk komputerowych. Pełni też rolę środowiskowego centrum informacji naukowej.

Zasoby biblioteczne, w tym czasopisma, są ściśle związane z kierunkiem pedagogika. Składa się z pozycji zwartych oraz ciągłych z dziedziny filozofii, pedagogiki, historii, socjologii, prawa, psychologii, kulturoznawstwa, nauk politycznych oraz religioznawstwa. Biblioteka i

Czytelnia Wydziałowa mieszcząca się przy ul. Krakowskiej 71-79. posiad 75 miejsc dla użytkowników, 5 miejsc dla osób niepełnosprawnych oraz salę komputerową liczącą 24 miejsca komputerowe z bezpośrednim dostępem do Internetu. Czytelnia dysponuje pomieszczeniem magazynowym głównym, który mieści 72 tys. woluminów zwartych oraz 11730 woluminów ciągłych. Księgozbiór jest systematycznie wzbogacany, zgodnie z potrzebami nauczycieli akademickich i studentów. 90 tytułów czasopism. dla osób niepełnosprawnych, dysponujące specjalistycznym sprzętem, m. in. punktem ksero finansowanym przez PFRON w ramach programu Pitagoras. W rezultacie ponad pięcioletniej współpracy z wymienionym programem pracownicy Czytelni kserują, skanują i udostępniają sprzęt biblioteczny osobom niepełnosprawnym. Czytelnia od 5 lat współpracuje z programem PITAGORAS – kserując, skanując, udostępniając sprzęt osobom niepełnosprawnym. W bibliotece organizowane są ponadto prelekcje i wykłady w ramach tematycznych spotkań. Biblioteka organizuje akcje charytatywne, do których angażowani są studenci kierunku pedagogika. W Czytelni szczególnie wyróżniany przez studentów jest kącik studenta. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne oraz piśmiennictwo zalecane w sylabusach przedmiotów jest dostępne zarówno dla pracowników jak i dla studentów ocenianego kierunku. Zasoby te umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej.

7.3.

Infrastruktura, w ocenie ZO PKA jest systematycznie doskonała tak w Wydziale, jak i w Instytucie Pedagogiki. W latach 2007-2014 w budynku zostały przeprowadzone prace remontowe m.in. wymieniono posadzkę w części korytarzy oraz okna w całym Instytucie, wyremontowano toalety, korytarze, ściany, także sale dydaktyczne oraz wymieniono stolarkę drzwiową do wszystkich pomieszczeń. W ramach rozwoju i doskonalenia infrastruktury planowane są w najbliższej przyszłości następujące przedsięwzięcia: renowacja elewacji budynku, w którym znajduje się Instytut Pedagogiki. Zadanie zyskało wstępną akceptację Kanclerza Uniwersytetu Szczecińskiego i będzie realizowane w pierwszej kolejności po uzyskaniu odpowiednich środków na ten cel, uruchomienie w Instytucie Pedagogiki punktu ksero, które jest odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony studentów, sukcesywna modernizacja sal wykładowych, która będzie polegać na ich odświeżeniu, wymianie systemu nagłośnienia oraz wyposażeniu w nowocześniejsze projektory multimedialne. Niezależnie od zaprojektowanych zadań prowadzone są systematyczne interwencyjne remonty instalacji elektrycznej, centralnego ogrzewania oraz kanalizacji. Na bieżąco prowadzona jest wymiana zużytego wyposażenia, a także sprzętu komputerowego w pracowniach, salach wykładowych oraz gabinetach. Studenci i kadra dydaktyczna Wydziału mogą zgłaszać do pracowników dziekanatu swoje sugestie dotyczące zapotrzebowania na nowy, niezbędny do prowadzenia zajęć sprzęt oraz propozycje remontów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

ZO PKA stwierdza, że w Instytut posiada wszystkie konieczne dla prowadzenia kierunku pedagogika pomieszczenia. Przeznaczenie i wyposażenie sal umożliwia prawidłową realizację procesu kształcenia na kierunku *pedagogika* a tym samym sprzyja studentom w osiągnięciu

efektów kształcenia i prowadzeniu własnych projektów, badań oraz eksperymentów. Pojemność sal i bezpieczeństwo bazy dydaktycznej i naukowej pod względem przepisów BHP dostosowane jest do potrzeb grup, pomieszczenia są właściwie wyposażone w stosowną liczbę krzeseł i ławek. Wykorzystanie dostępnej technologii informacyjno-komunikacyjnej w uczelni ocenić trzeba bardzo wysoko, wzorcowo do profilu i kierunku studiów. Budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. ZO PKA stwierdza, że Jednostka zapewnia studentom i nauczycielom akademickim ocenianego kierunku możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym o zasięgu międzynarodowym, jak również innych zasobów edukacyjnych właściwych dla ocenianego kierunku, a w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej, zalecanej w sylabusach. Wskazane w sylabusach pozycje książkowe, jak i czasopisma naukowe, są dostępne w uczelnianej bibliotece. Zasoby biblioteczne, bazy internetowe, zasoby elektroniczne dają możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, tym w szczególności efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań niezbędnych w działalności badawczej. ZO PKA uznaje, że Jednostka dysponuje wzorową infrastrukturą, niezbędną do kształcenia w ramach wizytowanego kierunku i umożliwia realizację i osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia, zarówno w tradycyjnych salach wykładowych i ćwiczeniowych, jak i w nowoczesnych pracowniach i przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii komunikacyjno-informacyjnych.

Dobre praktyki -----

Zalecenia-----

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studenci wizytowanego kierunku studiów, obecni podczas spotkania z ZO PKA są zadowoleni z opieki dydaktycznej oferowanej im przez jednostkę. Nauczyciele akademicy są dostępni podczas wyznaczonych godzin konsultacji, które można znaleźć na stronie internetowej jednostki oraz w budynkach Wydziału. Funkcjonują również inne formy kontaktu z nauczycielami akademickimi takie jak poczta elektroniczna lub telefon. Terminy konsultacji są dostosowane do formy i trybu studiów oraz planu zajęć.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że prowadzący udostępniają materiały pomocnicze związane z realizowanym przedmiotem takie jak prezentacje, skrypty czy dodatkowe ćwiczenia. Materiały te są udostępniane za pośrednictwem poczty elektronicznej lub na zewnętrznych nośnikach danych. W opinii studentów materiały przekazywane przez prowadzących są przydatne i ułatwiają realizację założonych efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualizację procesu kształcenia poprzez indywidualną organizację studiów oraz indywidualny plan i program studiów. Indywidualny plan i program studiów przysługuje studentom, którzy uzyskują wybitne osiągnięcia w nauce lub sporcie lub uczestniczą w wymianie organizowanej przez Uczelnię trwającej co najmniej semestr. Warunkiem koniecznym jest również ukończenie pierwszego roku studiów I stopnia lub jednolitych magisterskich. Tę formę indywidualizacji procesu kształcenia przyznaje na wniosek studenta Dziekan, który powołuje również opiekuna naukowego studenta. Opiekun naukowy opracowuje wraz ze studentem plan studiów, który podlega zatwierdzeniu przez Radę Wydziału. Indywidualna organizacja studiów jest kierowana do studentów, którzy znaleźli się w określonej sytuacji takiej jak: choroba, bycie rodzicem dziecka do 1 roku życia, udział w wymianie krajowej lub międzynarodowej. Forma ta kierowana jest również do studentów z niepełnosprawnościami. Warunkiem koniecznym ubiegania się o indywidualną organizację studiów jest uzyskanie średniej ocen z poprzedniego semestru nie niższej niż 4,50 oraz zaliczenie poprzedniego semestru w terminie. Studenci studiujący na dwóch kierunkach studiów również mają możliwość ubiegania się o tę formę indywidualizacji procesu kształcenia pod warunkiem, że średnia ocen na obu kierunkach studiów jest nie niższa niż 4,10. Ta forma indywidualizacji umożliwia studentowi na indywidualną realizację obowiązków na zasadach określonych z poszczególnymi nauczycielami akademickimi ustalonych i spisanych w formie pisemnego porozumienia. Studenci obecni podczas spotkań z ZO PKA posiadali niezbędne informacje nt. możliwości indywidualizacji procesu kształcenia poprzez indywidualny program i plan studiów oraz organizację studiów. Żaden ze studentów obecnych na spotkaniu w trakcie swoich studiów nie korzystał z form indywidualizacji. Jako argument braku zainteresowania indywidualnym planem i programem studiów należy podać duże zadowolenie z podstawowego programu studiów. Jako argument niekorzystania z indywidualnej organizacji studiów, studenci podawali bardzo wąski katalog sytuacji uprawniających do tej formy i bardzo wysokie kryteria, co potwierdza również ZO PKA. Obecne kryteria otrzymywania indywidualnej organizacji studiów w znaczny sposób ograniczają możliwość ubiegania się o tę formę indywidualizacji większość studentów, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji.

W opinii studentów proces dyplomowania jest zrozumiały, przejrzysty i umożliwia realizację pracy dyplomowej na odpowiednim poziomie. Wyboru opiekuna pracy na I stopniu studiów studenci dokonują pod koniec drugiego semestru zaś na studiach II stopnia na początku pierwszego semestru. Wyboru dokonuje się poprzez wpisanie się na liście lub bezpośrednie zgłoszenie do nauczyciela akademickiego. Temat pracy dyplomowej studenci mogą wybrać z gotowego katalogu lub zaproponować swój autorski pomysł. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA, pozytywnie ocenili proces dyplomowania oraz wsparcie jakie otrzymują w ramach realizacji pracy dyplomowej. Opiekunowie są dostępni w godzinach konsultacji oraz w czasie między zajęciami. W jednostce obowiązuje limit dyplomantów przypadających na jednego opiekuna pracy, co z punktu widzenia studentów umożliwia otrzymanie wsparcia od opiekuna pracy dyplomowej na wysokim poziomie. Studenci w ramach seminariów dyplomowych, które realizują na studiach I stopnia od 3 semestru zaś na studiach II stopnia od pierwszego semestru, przygotowują się do pisania pracy dyplomowej oraz prezentują postępy w jej przygotowaniu. Studenci pozytywnie oceniają formę seminarium, która jest rozwijająca i nakierowana na rozwój Program studiów jest dostępny na stronie internetowej jednostki i w systemie informatycznym Uczelni. Karty przedmiotów prezentowane są na pierwszych

zajęciach w semestrze oraz dostępne są na specjalnie do tego przygotowanej stronie internetowej. Powyższe materiały są dla studentów odpowiednim źródłem informacji o procesie kształcenia.

Sylabusy są kompletne i wspomagają ich w procesie uczenia się. Karty przedmiotów zawierają informacje nt. zaliczenia przedmiotu, efektów kształcenia, literatury podstawowej i uzupełniającej, wymiaru godzin.

W jednostce działa pięć kół naukowych związanych z wizytowanym kierunkiem studiów. Koło naukowe resocjalizacji, które organizuje wyjazdy do ośrodków wychowawczych, prowadzi warsztaty oraz aktywnie włącza się w działalność naukową. Studenci zrzeszeni w tym kole naukowym są autorami lub współautorami artykułów naukowych, biorą udział w konferencjach naukowych oraz w krótkoterminowych wymianach zagranicznych. Koło naukowe pedagogiki, które zrzesza głównie studentów studiów II stopnia, prowadzi przede wszystkim aktywność naukową i współpracuje z nauczycielami akademickimi przy działalności badawczej. Studenci realizują takie projekty jak m.in. „zastosowanie ICT w edukacji”. Dodatkowo są autorami lub współautorami artykułów lub rozdziałów w publikacjach. Koło naukowe Opiekunów swoją działalność kieruje przede wszystkim do chorych dzieci i do samotnych matek. Aktywnie włączają się w pomoc w domach samotnej matki i realizują kiermasze. Koło naukowe wolontariatu prowadzi badania jakościowe mające na celu określenie czym jest wolontariat oraz jakie motywacje kierują wolontariuszami. Dodatkowo studenci z tego koła współpracują ze świetlicami środowiskowymi oraz aktywnie włączają się w pracę z dziećmi. Ostatnim kołem działającym w jednostce związanym z wizytowanym kierunkiem studiów jest koło naukowe gerontologii społecznej, które realizuje takie projekty jak „starość, też mnie to czeka”. Dodatkowo prowadzą symulacje i badania na specjalnych symulatorach imitujących starość. Studenckie koła naukowe działające w jednostce otrzymują wsparcie od Władz Wydziału w postaci szerokiego dostępu do infrastruktury oraz wsparcie organizacyjne. Dodatkowo Władze Wydziału i Uczelni wspierają działalność kół naukowych poprzez finansowanie ich działalności ze szczególnym uwzględnieniem pokrywania kosztów publikacji, wyjazdów na konferencję i wymiany, warsztatów i szkoleń. Przedstawiciele kół naukowych obecnych na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do wsparcia oferowanego przez jednostkę, które ich zdaniem jest dużym wsparciem w działalności studenckiej. Potwierdza to również ZO PKA.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Karier z którego usług korzystają studenci wizytowanego kierunku. W ramach swej działalności Biuro realizuje szkolenia z umiejętności miękkich, spotkania z pracodawcami, doradztwo zawodowe oraz targi pracy. Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Biura Karier oraz proponowane przez nich wsparcie.

W jednostce funkcjonuje samorząd studencki, który aktywnie włącza się w życie Wydziału poprzez czynny udział w posiedzeniach Rady Wydziału. Dodatkowo studenci mają swoich przedstawicieli w wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, którzy aktywnie włączają się w działalność tego organu. Samorząd studencki włącza się w działania doskonalące proces kształcenia poprzez promowanie studenckiej ankietyzacji nauczycieli akademickich. Samorząd organizuje również wydarzenia o charakterze kulturalnym. Władze Wydziału zapewniają wsparcie finansowe na działania przez nich podejmowane. W ich opinii wsparcie udzielane przez jednostkę jest adekwatne do ich potrzeb i umożliwia realizację założonych celów.

W wizytowanej jednostce za wsparcie studentów z niepełnosprawnością odpowiada Biuro ds. osób niepełnosprawnych. Biuro oferuje szerokie wsparcie studentów z różnymi typami niepełnosprawności poprzez możliwość pomocy asystenta dydaktycznego lub asystenta transportowego, który pomaga w przemieszczaniu się. Dodatkowo istnieje możliwość zasięgnięcia wsparcia psychologicznego oraz otrzymania alternatywnej formy zajęć z wychowania fizycznego dostosowanej do rodzaju niepełnosprawności. Na uwagę zasługuje również fakt, iż zaliczenia i egzaminu są dostosowywane do rodzaju niepełnosprawności oraz istnieje możliwość ich wydłużania w zależności od potrzeb studenta. Biuro wspomaga studentów w uzyskiwaniu dodatkowych środków na specjalistyczny sprzęt poprzez pokazanie możliwości uzyskania takiego wsparcia jak i pomoc w przygotowaniu wniosków.

Na wizytowanym kierunku studiów funkcjonują mechanizmy motywacyjne studentów. Studenci mogą ubiegać się o stypendium rektora dla najlepszych studentów, które finansowe jest z Funduszu Pomocy Materialnej. Zasady przyznawania stypendium rektora są określone przez odpowiednie przepisy na poziomie uczelnianym. Przy przyznawaniu stypendium rektora dla najlepszych studentów uwzględniane są średnia ocen, osiągnięcia w obszarze naukowym, artystycznym i wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym. Dodatkowo studenci osiągające wysokie wyniki w nauce i aktywnie włączające się na rzecz społeczności studenckiej w samorządzie studenckim oraz w ruch naukowy są dodatkowo premiowani przy rekrutacji na wyjazd w ramach programu Erasmus+. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA wyrazili pozytywne opinie na temat form motywacji studentów, które w ich ocenie są odpowiednie i wspierają ich w realizacji procesu kształcenia.

W jednostce studenci mają możliwość zgłaszania swoich wniosków i skarg bezpośrednio u Władz Wydziału oraz za pośrednictwem samorządu studenckiego. Studenci podczas spotkania z ZO PKA ocenili istniejące mechanizmy składania wniosków i skarg jako odpowiednie oraz efektywne, co potwierdza ZO PKA.

8.2.

Na stronie internetowej jednostki zawarte są potrzebne informacje dotyczące procesu kształcenia, w tym informacje o planie studiów, planie zajęć, regulaminie studiów, regulaminie pomocy materialnej oraz sylabusy. W opinii studentów obecnych podczas spotkania z ZO PKA obsługa administracyjna działa sprawnie. Dziekanat jest otwarty w godzinach dostosowanych do potrzeb studentów. Studenci pozytywnie odnoszą się do kompetencji obsługi administracyjnej. W ich opinii jakość obsługi jak i kompetencje osób ją zapewniającą są na wysokim poziomie co umożliwia tej grupie społeczności akademickiej na sprawne załatwianie spraw związanych z procesem kształcenia.

Jednostka doskonali system opieki dydaktycznej studentów poprzez uwzględnianie uwag studentów w bieżącej działalności. Studenci swoje uwagi kierują bezpośrednio do dziekanatu, Władz Wydziału lub za pośrednictwem samorządu studenckiego. W ich opinii formy doskonalenia systemu opieki są efektywne i wpływają na jego poprawę.

Studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag dotyczących systemu motywowania studentów bezpośrednio do Władz Wydziału lub za pośrednictwem samorządu studenckiego. Jest to wystarczająca forma zgłaszania uwag.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci otrzymują wsparcie dydaktyczne od jednostki w zakresie zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które jest odpowiednie i zorientowane na ich potrzeby. Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez indywidualną organizację studiów oraz indywidualny plan i program studiów. Należy zwrócić uwagę na ograniczony katalog sytuacji uprawniającej do ubiegania się o indywidualną organizację studiów oraz wysokie wymagania co należy ocenić jako słabą stronę procesu kształcenia. Proces dyplomowania działa poprawnie i spełnia oczekiwania studentów oraz umożliwia realizację pracy dyplomowej na odpowiednim poziomie. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość otrzymania szerokiego wsparcia za które odpowiedzialne jest Biuro ds. osób niepełnosprawnych. Wsparcie studentów z niepełnosprawnościami oraz jego różnorodność należy uznać jako mocną stronę procesu kształcenia. Studenci aktywnie włączają się w działalność w kołach naukowych, które otrzymują wsparcie od Wydziału w postaci szerokiego dostępu do infrastruktury oraz środki finansowe na swoją działalność. W jednostce funkcjonuje samorząd studencki, który uczestniczy w posiedzeniach Rady Wydziału oraz aktywnie włącza się w życie jednostki. W jednostce funkcjonują mechanizmy motywacyjne studentów w postaci stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz uwzględniania wyników w nauce w rekrutacji na wymiany zagraniczne. Studenci mają możliwość składania wniosków, skarg i zażaleń.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Zaleca się liberalizację kryteriów uprawniających do otrzymania indywidualnej organizacji studiów w taki sposób by każdy studentów, który znalazł się w trudnej sytuacji mógł z niej skorzystać.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
- dostosowanie bazy lokalowej do potrzeb osób niepełnosprawnych; - wskazane jest systematyczne uzupełnianie księgozbioru Czytelni humanistycznej o nowe pozycje i rozszerzenie listy prenumerowanych czasopism; - zwrócenie uwagi na jakość prac dyplomowych;	- wizytowana jednostka podjęła szereg działań służących doskonaleniu infrastruktury, czego potwierdzeniem jest opinia ekspertów ZO wyrażona w toku bieżącej wizytacji; - księgozbiór jest systematycznie uzupełniany o nowe pozycje i prenumerowane czasopisma; - w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- w odniesieniu do procesu dyplomowania zalecono zwrócenie uwagi na zidentyfikowaną tendencję do zawyżania ocen oraz wdrożenie wymagań w zakresie rozróżnienia prac dyplomowych dla każdego z poziomu studiów.	wprowadzono mechanizm polegający na wybiórczej ocenie prac dyplomowych, której wyniki są opracowywane w formie obszernego sprawozdania i podlegają omówieniu z opiekunami prac i recenzentami. W ocenie ZO powyższe rozwiązanie przyczynia się do podnoszenia jakości prac dyplomowych, co potwierdziła dokonana podczas wizytacji ocena. W oparciu o wyniki bieżącej oceny jakości kształcenia na kierunku <i>pedagogika</i> należy uznać, że jednostka na ogół właściwie dostosowała się do zidentyfikowanych w toku poprzedniej oceny nieprawidłowości i podjęła skuteczne działania umożliwiające ich usunięcie.
---	--